

II

(Komunikatai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI
KOMUNIKATAI

EUROPOS KOMISIJA

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Valstybės pagalbos taisyklių taikymo plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui ES gairės

(2013/C 25/01)

1. ĮVADAS

- (1) Galimybė naudotis plačiajuosčiu ryšiu yra strategiškai svarbi Europos augimui ir inovacijų diegimui visuose ekonomikos sektoriuose bei socialinei ir teritorinei sanglaudai. Strategijoje „Europa 2020“ (ES 2020) pabrėžiama, kaip svarbu diegti plačiajuosčių ryšių įgyvendinant ES ateinančio dešimtmečio augimo strategiją, ir nustatomi plataus masto plačiajuosčio ryšio plėtros tikslai. Vienoje iš šios strategijos pavyzdinių iniciatyvų – Europos skaitmeninėje darbotvarkėje (toliau – ESD) ⁽¹⁾ – pripažįstama socialinė ir ekonominė plačiajuosčio ryšio nauda ir pabrėžiama jo svarba konkurencingumui, socialinei įtraukčiai ir užimtumui. Siekiant strategijoje „Europa 2020“ nustatyto tikslo užtikrinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą, taip pat svarbu plačiai ir už prieinamą kainą teikti sparčiojo interneto infrastruktūrą ir paslaugas. Europai siekiant didinti konkurencingumą ir inovacijas, užtikrinti jaunimo darbo perspektyvas, sustabdyti ekonominės veiklos perkėlimą ir pritraukti vidaus investicijų, labai svarbu rasti finansavimą geros kokybės ir įperkamai plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai. ESD dar kartą pabrėžiamas strategijos ES 2020 tikslas iki 2013 m. visiems europiečiams sudaryti sąlygas naudotis baziniu plačiajuosčiu ryšiu ir užtikrinti, kad iki 2020 m.: i) visi europiečiai turėtų galimybę naudotis gerokai spartesniu – didesnę kaip 30 Mbps spartos – interneto ryšiu; ir kad ii) 50 % ar daugiau Europos namų ūkių užsisakytų spartesnio kaip 100 Mbps interneto ryšio paslaugą.
- (2) Apskaičiuota ⁽²⁾, jog siekiant, kad bent 50 % Europos namų ūkių turėtų spartesnę kaip 30 Mbps interneto ryšio prieigą, reikės investuoti iki 60 mlrd. EUR, o spartesnę kaip 100 Mbps interneto ryšio prieigą – iki 270 mlrd. EUR ⁽³⁾. Šias investicijas pirmiausia teiks komerciniai investuotojai. Tačiau ESD tikslų negalima pasiekti be paramos valstybės lėšomis. Dėl šios priežasties ESD valstybės narės raginamos „pagal ES konkurencijos ir valstybės pagalbos taisykles“ naudotis „viešuoju finansavimu“, kad pasiektų strategijoje ES 2020 nustatytus aprėpties, spartos ir naudojimosi tikslus ⁽⁴⁾. Atsižvelgiant į tinklo kompiuterijos plėtrą, lygiarangių ryšio technologijų, socialinių tinklų ir užsakomųjų vaizdo programų paslaugų intensyvesnę naudojimą, paslaugų, kurioms reikia didesnio interneto pajėgumo, poreikis ateityje didės.

⁽¹⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos skaitmeninė darbotvarkė“, COM(2010) 245 galutinis.

⁽²⁾ Žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Plačiajuosčiai ryšys Europoje. Investavimas į skaitmeninių technologijų skatinamą augimą“, COM(2010) 472 galutinis.

⁽³⁾ Faktinės investicinės sąnaudos galėtų būti gerokai mažesnės atsižvelgiant į galimybes panaudoti esamą infrastruktūrą ir į rinkos, technologijų ir reguliavimo pokyčius.

⁽⁴⁾ 2.4 dalis, 8 pagrindinė priemonė.

- (3) Elektroninių ryšių sektorius buvo visiškai liberalizuotas ir jam dabar taikomas sektorinis reguliavimas. ES elektroninių ryšių reguliavimo sistemoje taip pat numatytos su plačiajuosčio ryšio prieiga susijusios suderinimo taisyklės⁽⁵⁾. Kalbant apie senuosius plačiajuosčio ryšio tinklus, daugumoje valstybių narių didmeninėms rinkoms iki šiol taikomas *ex ante* reguliavimas. Paaiškėjo, kad reguliavimo požiūris padeda skatinti konkurencingas rinkas bei investicijas ir didinti vartotojams pateikiamų produktų pasiūlą: pavyzdžiui, didžiausia plačiajuosčio ryšio aprėptis ir naudojimo rodikliai yra valstybėse narėse, kuriose užtikrinta infrastruktūros konkurencija ir kartu taikomas veiksmingas *ex ante* reguliavimas siekiant skatinti paslaugų konkurenciją. Diegiant plačiajuosčio ryšio tinklus, visų pirma naujos kartos prieigos (NKP) tinklus, dėl jų vaidmens elektroninių ryšių sektoriuje tebereikia nacionalinių reguliavimo institucijų įsikišimo.
- (4) Dar svarbiau užtikrinti, kad valstybinės lėšos šiame sektoriuje būtų naudojamos atsargiai ir kad Komisija užtikrintų, kad valstybės pagalba papildytų rinkos dalyvių investicijas, o ne jas pakeistų. Bet kokia valstybės intervencija turėtų kuo labiau sumažinti privačių investicijų išstūmimo, komercinių investicijų paskatų pakeitimo ir galiausiai bendram Europos Sąjungos interesui prieštaraujančio konkurencijos iškraipymo riziką.
- (5) Komunikate dėl valstybės pagalbos modernizavimo Komisija pažymi, kad valstybės pagalbos politika pirmiausia turėtų būti siekiama sudaryti palankesnes sąlygas gerai organizuotai pagalbai, kuria sprendžiamos rinkos nepakankamumo problemos ir siekiama Europos bendros svarbos tikslų⁽⁶⁾. Tam tikromis aplinkybėmis valstybės pagalbos priemonėmis galima ištaisyti rinkos nepakankamumą ir taip gerinti veiksmingą rinkų veikimą ir didinti konkurencingumą. Be to, kai rinka duoda veiksmingų rezultatų, tačiau sanglaudos politikos požiūriu jie laikomi nepakankamais, valstybės pagalba gali būti naudojama pageidaujamiems, pagrįstiems rinkos rezultatams gauti. Visų pirma tikslinga valstybės intervencija plačiajuosčio ryšio srityje gali padėti sumažinti „skaitmeninę atskirtį“⁽⁷⁾ tarp vietovių ar regionų, kuriuose teikiamos įperkamos ir konkurencingos plačiajuosčio ryšio paslaugos, ir vietovių, kuriose tokios paslaugos neteikiamos.
- (6) Tačiau jeigu valstybės pagalba plačiajuosčiam ryšiui būtų teikiama vietovėse, į kurias rinkos operatoriai ir taip norėtų investuoti arba jau investavo, tai galėtų gerokai sumažinti komercinių investuotojų paskatas apskritai investuoti į plačiajuosčių ryšį. Tokiais atvejais valstybės pagalba plačiajuosčiam ryšiui galėtų duoti priešingų siekiamam tikslui rezultatų. Todėl valstybės pagalbos kontrolės plačiajuosčio ryšio sektoriuje paskirtis yra užtikrinti, kad taikant valstybės pagalbos priemones būtų pasiekta didesnė plačiajuosčio ryšio aprėptis ir skverbtis arba kad plačiajuosčio ryšio aprėptis ir skverbtis didėtų greičiau, palyginti su tuo, kas būtų padaryta be valstybės pagalbos, kartu remiant aukštesnės kokybės ir įperkamesnes paslaugas bei konkurenciją skatinančias investicijas. Teigiamas pagalbos poveikis turėtų nusverti konkurencijos iškraipymus.
- (7) Reaguodamos į ESD paskelbtą Komisijos raginimą, dauguma valstybių narių parengė nacionalines plačiajuosčio ryšio strategijas ESD tikslams savo atitinkamose teritorijose siekti. Daugelyje šių strategijų numatoma naudoti valstybines lėšas plačiajuosčio ryšio aprėpčiai didinti vietovėse, kuriose komerciniai operatoriai neturi paskatų investuoti ir paspartinti labai sparčių naujos kartos prieigos tinklų diegimą.
- (8) Šiose gairėse apibendrinami politikos principai, kurių Komisija laikosi taikydamą Sutartyje nustatytas valstybės pagalbos taisykles priemonėms, kuriomis apskritai remiamas plačiajuosčio ryšio tinklų diegimas (2 skirsnis). Jose paaiškinama, kaip šie principai taikomi vertinant pagalbos priemones sparčiam baziniam plačiajuosčiam ryšiui ir labai sparčios naujos kartos prieigos (NKP) tinklams diegti (3 skirsnis). Komisija šias gaires taikys vertindama valstybės pagalbą plačiajuosčiam ryšiui. Tai užtikrins didesnę teisinį tikrumą ir skaidrumą priimant sprendimus.

⁽⁵⁾ Žr. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (pagrindų direktyva) (OL L 108, 2002 4 24, p. 33) su pakeitimais, padarytais Direktyva 2009/140/EB (Geresnio reguliavimo direktyva) (OL L 337, 2009 12 18, p. 37) ir Reglamentu (EB) Nr. 544/2009 (OL L 167, 2009 6 29, p. 12), 12 straipsnio 4 dalį.

⁽⁶⁾ Komisijos komunikatas dėl ES valstybės pagalbos modernizavimo, Briuselis, 2012 5 8, COM(2012) 209 galutinis.

⁽⁷⁾ Sąvoka „skaitmeninė atskirtis“ dažniausiai vartojama asmenų ir bendruomenių, kurios gali naudotis informacinėmis technologijomis, atotrūkiui nuo tų, kurie tokios galimybės neturi, apibrėžti. Nors tokią skaitmeninę atskirtį lemia keletas priežasčių, pagrindinė iš jų yra tinkamos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros nebuvimas. Regioniniu požiūriu IRT prieigos ir naudojimo veiksnys yra urbanizacijos lygis. Todėl interneto skverbtis rečiau gyvenamose Europos Sąjungos vietovėse tebėra gerokai mažesnė.

2. PAGRINDINIAI KOMISIJOS POLITIKOS DĖL VALSTYBĖS PAGALBOS PLAČIAJUOSČIAM RYŠIUI PRINCIPAI

- (9) Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 107 straipsnio 1 dalį „valstybės narės arba iš jos valstybės išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“. Vadinasi, kad priemonė būtų laikoma valstybės pagalba, ji turi atitikti visas šias sąlygas: a) priemonė turi būti finansuojama iš valstybės išteklių; b) ją taikant, įmonėms turi būti suteikiamas ekonominis pranašumas; c) šis pranašumas turi būti atrankus ir d) turi iškraipyti konkurenciją arba kelti tokią grėsmę; e) priemonė turi daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

2.1. SESV 107 straipsnio 1 dalis. Pagalbos buvimas

- (10) *Valstybės išteklių naudojimas.* Valstybės ištekliai gali būti perduodami įvairiai – kaip tiesioginės dotacijos, mokesčių atskaita⁽⁸⁾, lengvatinės paskolos ar kitų rūšių lengvatinio finansavimo sąlygos. Valstybės ištekliai taip pat bus panaudojami, jeigu valstybė suteikia išmoką natūra, pavyzdžiui, investuoja į plačiajuosčio ryšio infrastruktūros (ar jos dalies) kūrimą. Valstybės ištekliai gali būti naudojami⁽⁹⁾ nacionaliniu, regionų ar vietos lygmeniu. Europos fondų, kaip antai Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos regioninės plėtros fondo (ERPF)⁽¹⁰⁾, finansavimas taip pat bus laikomas valstybės ištekliais, kai šios lėšos skiriamos valstybei narei pasinaudojant diskrecijos teise⁽¹¹⁾.
- (11) *Įmonė.* Valstybės priemonės, kuriomis remiamos investicijos į plačiajuosčių ryšių, paprastai būna susijusios su ekonominės veiklos vykdymu, pavyzdžiui, plačiajuosčio ryšio infrastruktūros kūrimu, naudojimu ir prieigos suteikimu arba galimybių teikti ryšio paslaugas galutiniams vartotojams suteikimu. Be to, valstybė pati gali vykdyti ekonominę veiklą, kai naudoja ir eksploatuoja plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą (ar jos dalis), pavyzdžiui, per nuosavą įmonę arba vykdant valstybės administravimo funkciją. Plačiajuosčio ryšio tinklo infrastruktūros kūrimas numatant, kad ateityje jį komerciškai eksploatuos valstybės ar trečiųjų šalių operatoriai, taip pat bus laikomas ekonomine veikla⁽¹²⁾. Plačiajuosčio ryšio tinklo diegimas nekomerciniais tikslais gali nebūti laikomas valstybės pagalba⁽¹³⁾, nes tinklo kūrimu nėra palaikoma jokia įmonė⁽¹⁴⁾. Tačiau jeigu toks tinklas paskiau atveriamas plačiajuosčio ryšio investuotojams ar operatoriams naudoti, jo diegimas veikiausiai bus susijęs su valstybės pagalba⁽¹⁵⁾.
- (12) *Pranašumas.* Pagalba paprastai tiesiogiai teikiama tinklo investuotojams, kurie dažniausiai pasirenkami rengiant konkursą. Kai valstybės įnašas neteikiamas įprastomis rinkos sąlygomis ir todėl pagal rinkos

⁽⁸⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimą N 398/05 – Vengrija, *Mokesčio lengvata plačiajuosčio ryšio plėtojimui*.

⁽⁹⁾ Valstybinės įmonės ištekliai laikomi valstybės ištekliais, kaip apibrėžta Sutarties 107 straipsnyje, nes valdžios institucijos šiuos išteklius kontroliuoja. Byla C-482/99 *Prancūzija prieš Komisiją* [2002], Rink. p. I-4397. Pagal šį sprendimą turi būti papildomai įvertinta, ar finansavimas per valstybinę įmonę priskirtinas valstybei.

⁽¹⁰⁾ 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL L 277, 2005 10 21, p. 1), 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1783/1999 (OL L 210, 2006 7 31, p. 1), 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999 (OL L 210, 2006 7 31, p. 25).

⁽¹¹⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimą byloje N 157/06 – Jungtinė Karalystė, *Pietų Jorkšyro skaitmeninio regiono plačiajuosčio ryšio projektas*. Teismas patvirtino, kad jeigu finansines priemones nuolat kontroliuoja valstybė ir todėl jomis gali naudotis kompetentingos nacionalinės institucijos, to pakanka, kad jos būtų laikomos valstybės pagalba, žr. 2000 m. gegužės 16 d. sprendimo *Prancūzija prieš Ladbroke Racing Ltd ir Komisiją*, C-83/98 P, Rink. p. I-3271, 50 punktą.

⁽¹²⁾ 2011 m. kovo 24 d. sprendimo *Freistaat Sachsen ir kt. prieš Komisiją* [dar nepaskelbta], T-443/08 ir T-455/08, 93–95 punktai.

⁽¹³⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimą byloje NN 24/07 – Čekija, *Prahos savivaldybės bevielis tinklas*.

⁽¹⁴⁾ Panašiai, jei tinklas kuriamas ar plačiajuosčio ryšio paslaugos parūpinamos viešosios administracijos nuosaviems poreikiams patenkinti, tam tikromis aplinkybėmis tokia intervencija gali nesuteikti pranašumo ūkio subjektams. Žr. Komisijos sprendimą byloje N 46/07 – Jungtinė Karalystė, *Velso viešojo sektoriaus tinklo schema*.

⁽¹⁵⁾ Komisijos sprendimas byloje SA.31687 (N 436/10) – Italija, *Plačiajuosčio ryšys Friulijoje-Vencijoje Džulijoje* (projektas „Ermes“) ir byloje N 407/09 – Ispanija, *Xarxa Oberta*.

ekonomikos investuotojo principą laikomas valstybės pagalba (žr. (16) punktą), rengiant konkurencinę atranką užtikrinama, kad pagalba konkrečiam projektui būtų apribota iki mažiausios būtinos sumos. Tačiau tai nereiškia, kad pagalba nesuteikiama, nes valdžios institucija vis tiek gali skirti subsidiją konkurso laimėtoji (pavyzdžiui, skirdama „trūkumo finansavimą“ arba įnašą natūra), o tokios procedūros tikslas ir yra pasirinkti pagalbos gavėją. Konkurso laimėtojas, gavęs finansinę paramą, šią komercinę veiklą galės vykdyti tokiomis sąlygomis, kokių paprastai rinkoje nebūtų. Be tiesioginio pagalbos gavėjo, gali būti ir netiesioginių pagalbos gavėjų – tarp jų galėtų būti trečiųjų šalių operatoriai, kuriems suteikiama didmeninė prieiga prie subsidijuojamos infrastruktūros ⁽¹⁶⁾.

- (13) *Atrankumas*. Valstybės priemonės, kuriomis remiamas plačiajuosčio ryšio tinklų diegimas, yra atrankaus pobūdžio, nes jos skirtos plačiajuosčio ryšio investuotojams ir trečiųjų šalių operatoriams, veiklą vykdančioms tik tam tikruose bendros elektroninių ryšių paslaugų rinkos segmentuose. O kalbant apie galutinius subsidijuojamo tinklo verslo vartotojus ⁽¹⁷⁾, priemonė gali nebūti atranki, jeigu prieiga prie subsidijuojamos infrastruktūros yra atvira visiems ekonomikos sektoriams. Priemonė bus atranki, jeigu plačiajuosčio ryšio diegimas konkrečiai skirtas tiksliniams verslo klientams, pavyzdžiui, jeigu suteikiama valstybės parama diegti plačiajuosčio ryšio tinklui, skirtam iš anksto nustatytoms įmonėms, kurios nėra pasirenkamos pagal bendruosius kriterijus, taikomus visoje vietovėje, už kurią pagalbą teikianti institucija yra atsakinga ⁽¹⁸⁾.
- (14) *Konkurencijos iškreipimas*. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teismas) praktiką finansinė parama ar parama natūra iškraipo konkurenciją, jeigu ji sustiprina įmonės padėtį, palyginti su kitomis įmonėmis ⁽¹⁹⁾. Dėl konkurentui suteiktos valstybės pagalbos esami operatoriai galėtų sumažinti pralaidumą arba galimi operatoriai galėtų nuspręsti neiti į naują rinką ar geografinę vietovę. Konkurencijos iškreipimas gali padidėti, jeigu pagalbos gavėjas turi įtaką rinkoje. Jeigu pagalbos gavėjas jau dominuoja rinkoje, pagalbos priemone šis dominavimas gali būti dar padidintas, nes konkurencinis spaudimas, kurį gali daryti konkurentai, dar susilpnėtų.
- (15) *Poveikis prekybai*. Galiausiai, kadangi valstybės intervencija gali pakenkti kitų valstybių narių paslaugų teikėjams (taip pat trukdyti įsisteigti atitinkamose valstybėse narėse), tokia pagalba taip pat daro poveikį prekybai, nes elektroninių ryšių paslaugų rinkos (didmeninės ir mažmeninės plačiajuosčio ryšio rinkos) yra atviros operatorių ir paslaugų teikėjų konkurencijai ⁽²⁰⁾.

2.2. Pagalbos nebuvimas: rinkos ekonomikos investuotojo principo taikymas

- (16) SESV 345 straipsnyje nustatyta, kad „ši Sutartis jokiū būdu nepažeidžia valstybių narių normų, reglamentuojančių nuosavybės sistemą“. Pagal Teismo praktiką, vadovaujantis vienodo požiūrio principu, darytina išvada, kad valstybės kapitalas, tiesiogiai arba netiesiogiai perleistas įmonei naudoti įprastas rinkos sąlygas atitinkančiomis sąlygomis, negali būti laikomas valstybės pagalba. Jeigu valstybės investuotojo įsigyjamoms akcijoms arba jo atliekamos kapitalo injekcijos neteikia didelių vilčių gauti pelno (net ir tolimoje ateityje), tokia intervencija turi būti laikoma valstybės pagalba, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnyje, o jos suderinamumas su bendrąja rinka turi būti vertinamas remiantis tik toje nuostatoje nustatytais kriterijais ⁽²¹⁾.

⁽¹⁶⁾ Subsidijos naudą greičiausiai bent iš dalies pajus trečiųjų šalių operatoriai, net jei jie mokės atlygį už didmeninę prieigą. Iš tikrųjų, didmeninės kainos dažnai yra reguliuojamos. Reguluojant kainas nustatoma mažesnė kaina nei ta, kurią paprastai rinkoje galėtų gauti didmenininkas (gali būti nustatyta monopolinė kaina, jei nėra konkurencijos su kitais tinklais). Jeigu kainos nėra reguliuojamos, didmenininkas vis tiek turės palyginti savo kainas su vidutinėmis kainomis kitose, konkurencingesnėse vietovėse (žr. 78 punkto h papunktį), todėl kaina taip pat greičiausiai bus mažesnė už tą, kurią didmenininkas kitu atveju būtų galėjęs pasiūlyti rinkoje.

⁽¹⁷⁾ Subsidijos gyventojams į SESV 107 straipsnio 1 dalies taikymo sritį nepatenka.

⁽¹⁸⁾ Tai, pavyzdžiui, būtų pagalba pramonės rajonams, žr., pvz., Komisijos sprendimą byloje N 626/09 – Italija, *Lukos pramonės rajonų NKP*.

⁽¹⁹⁾ 2002 m. kovo 7 d. sprendimo *Italijos Respublika prieš Komisiją*, C-310/99, Rink. p. I-02289, 65 punktas.

⁽²⁰⁾ Žr. Komisijos sprendimą byloje N 237/08 – Vokietija, *Parama plačiajuosčiam ryšiui Žemutinėje Saksonijoje*.

⁽²¹⁾ 1991 m. kovo 21 d. sprendimo *Italijos Respublika prieš Komisiją*, C-303/88, Rink. p. I-1433, 20–22 punktai.

- (17) Amsterdamo sprendime⁽²²⁾ Komisija išnagrinėjo privataus rinkos ekonomikos investuotojo į plačiajuosčio ryšio sektorių principo taikymą. Kaip pabrėžiama šiame sprendime, valstybės investicijos atitiktis rinkos sąlygoms turi būti nuodugniai ir išsamiai įrodyta nurodant, kad nemažai prisideda privatūs investuotojai arba kad parengtas patikimas verslo planas, kuriame nurodyta tinkama investicijų grąža. Jeigu projekte dalyvauja privatūs investuotojai, taikoma *sine qua non* sąlyga, kad su investicija susijusią komercinę riziką jie prisiimtų tokiomis pat sąlygomis, kaip ir valstybės investuotojas. Tai taikoma ir kitų formų valstybės paramai, kaip antai lengvatinėms paskoloms ar garantijoms⁽²³⁾.

2.3. Valstybės pagalba plačiajuosčiam ryšiui diegti, kaip visuotinės ekonominės svarbos paslaugai – Altmark kriterijai ir suderinamumas pagal SESV 106 straipsnio 2 dalį

- (18) Tam tikrais atvejais valstybės narės gali manyti, kad galimybės naudotis plačiajuosčio ryšio tinklu suteikimas turėtų būti laikomas visuotinės ekonominės svarbos paslauga (VESP), kaip apibrėžta SESV 106 straipsnio 2 dalyje⁽²⁴⁾ ir *Altmark* bylos jurisprudencijoje⁽²⁵⁾, ir šiuo pagrindu skirti valstybinių finansavimą. Tokiais atvejais valstybių narių priemonės turi būti vertinamos pagal Komisijos komunikatą dėl ES valstybės pagalbos taisyklių taikymo kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą⁽²⁶⁾, 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 106 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas⁽²⁷⁾, Komisijos komunikatą dėl Europos Sąjungos bendrųjų nuostatų dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma (2011 m.)⁽²⁸⁾ ir 2012 m. balandžio 25 d. Komisijos reglamentą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, skiriamai visuotinės ekonominės svarbos paslaugas teikiančioms įmonėms⁽²⁹⁾. Šie Komisijos dokumentai (visi kartu vadinami VESP paketu) taip pat taikomi valstybės pagalbai plačiajuosčiam ryšiui diegti. Tolesniuose punktuose, atsižvelgiant į tam tikrus sektoriaus ypatumus, tik paaiškinama kai kurių šiuose dokumentuose aprašytų principų taikymo plačiajuosčio ryšio finansavimui tvarka.

VESP apibrėžtis

- (19) Dėl VESP apibrėžties Komisija iš esmės jau paaiškino, kad valstybės narės negali priskirti konkrečių viešųjų paslaugų išpareigojimų paslaugoms, kurias patenkinamai ir su valstybės apibrėžtu viešuoju interesu suderinamomis sąlygomis, pvz., susijusiomis su kaina, objektyviais kokybės reikalavimais, tęstinumu ir galimybe naudotis paslauga, jau teikia arba gali teikti įprastomis rinkos sąlygomis veikiančios įmonės⁽³⁰⁾.
- (20) Taikydama šį principą plačiajuosčio ryšio sektoriuje, Komisija laikosi nuomonės, kad tose vietovėse, kuriose privatūs investuotojai jau yra investavę į plačiajuosčio ryšio tinklų infrastruktūrą (arba toliau plečia savo tinklo infrastruktūrą) ir jau teikia konkurencingas plačiajuosčio ryšio paslaugas, užtikrindami deramą plačiajuosčio ryšio aprėptį, panašios konkurencingos ir valstybės finansuojamos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros kūrimas negali būti laikomas VESP, kaip apibrėžta SESV 106 straipsnio

⁽²²⁾ 2007 m. gruodžio 11 d. Komisijos sprendimas byloje C 53/06 – Nyderlandai, *Citynet Amsterdam – investuojant į Amsterdamo miesto bendrijos stiklo pluošto prieigos (FTTH) tinklą* (OL L 247, 2008 9 16, p. 27).

⁽²³⁾ Komisijos pranešimas dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai (OL C 155, 2008 6 20, p. 10), ir pranešimo klaidų ištaisymas (OL C 244, 2008 9 25, p. 32).

⁽²⁴⁾ Pagal teismo praktiką įmonės, kurioms pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, turi būti įpareigosotos tai daryti valdžios institucijos aktu. Taigi, pavedimas teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugą operatoriui gali būti duotas suteikiant viešųjų paslaugų koncesiją; žr. 2000 m. birželio 13 d. sprendimo *EPAC – Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA prieš Komisiją*, T-204/97 ir T-270/97, Rink. p. II-2267, 126 punktą ir 2005 m. birželio 15 d. sprendimo *Fred Olsen, SA prieš Komisiją*, T-17/02, Rink. p. II-2031, 186, 188–189 punktus.

⁽²⁵⁾ 2003 m. liepos 24 d. sprendimas *Altmark Trans GmbH ir Regierungspräsident Magdeburg prieš Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, C-280/00, Rink. p. I-7747.

⁽²⁶⁾ OL C 8, 2012 1 11, p. 4.

⁽²⁷⁾ OL L 7, 2012 1 11, p. 3.

⁽²⁸⁾ OL C 8, 2012 1 11, p. 15.

⁽²⁹⁾ OL L 114, 2012 4 26, p. 8.

⁽³⁰⁾ Žr. Komisijos komunikatą dėl ES valstybės pagalbos taisyklių taikymo kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą 48 punktą ir Komisijos komunikatą dėl Europos Sąjungos bendrųjų nuostatų dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma (2011 m.) 13 punktą.

- 2 dalyje⁽³¹⁾. Tačiau kai galima įrodyti, kad privatūs investuotojai negali artimiausioje ateityje⁽³²⁾ visiems gyventojams ar naudotojams užtikrinti tinkamos plačiajuosčio ryšio aprėpties ir dėl to didelė gyventojų dalis gali neturėti ryšio, įmonei, kuriai pavesta teikti VESP, gali būti suteikta viešųjų paslaugų kompensacija, jeigu tenkinamos pirmiau minėtame VESP komunikate nustatytos sąlygos. Šiomis aplinkybėmis tinklai, į kuriuos atsižvelgiama vertinant VESP poreikį, visada turėtų būti panašios rūšies, konkrečiai bazinio plačiajuosčio ryšio arba NKP tinklai.
- (21) Be to, plačiajuosčio ryšio infrastruktūros diegimas ir valdymas gali būti laikomas VESP tik tuo atveju, jeigu tokia infrastruktūra leidžia suteikti visuotinį ryšį visiems tam tikros vietovės vartotojams – ir gyventojams, ir verslo klientams. Nepakanka užtikrinti ryšį tik įmonėms⁽³³⁾.
- (22) VESP užduoties privalomasis pobūdis taip pat reiškia, kad tinklo, kurį ketinama diegti, teikėjas negalės savo nuožiūra ir (arba) ką nors diskriminuodamas atsisakyti teikti didmeninę prieigą prie infrastruktūros (pavyzdžiui, dėl to, kad tam tikroje vietovėje gali būti komerciškai nepelninga suteikti galimybę naudotis paslaugomis).
- (23) Atsižvelgiant į konkurencijos lygį, kuris buvo pasiektas liberalizavus Sąjungos elektroninių ryšių sektorių, visų pirma į dabartinę konkurenciją mažmeninėje plačiajuosčio ryšio rinkoje, valstybės lėšomis finansuojamas tinklas, kuris diegiamas teikiant VESP, turėtų būti prieinamas visiems suinteresuotiesiems operatoriams. Taigi, plačiajuosčio ryšio diegimo priskyrimas VESP užduočiai turėtų būti pagrįstas pasyvios⁽³⁴⁾, neutralios⁽³⁵⁾ ir atviros prieigos infrastruktūros teikimu. Toks tinklas turėtų užtikrinti, kad norintys naudotis prieiga subjektai prie tinklo galėtų prisijungti visais galimais būdais ir būtų užtikrinta veiksminga mažmeninės rinkos konkurencija, o galutiniai vartotojai gautų konkurencingas ir įperkamas paslaugas⁽³⁶⁾.
- (24) Todėl VESP užduotis turėtų apimti tik visuotinį ryšį užtikrinančio plačiajuosčio ryšio tinklo diegimą ir susijusių didmeninės prieigos paslaugų teikimą ir neturėtų apimti mažmeninių ryšio paslaugų⁽³⁷⁾. Kai VESP užduoties vykdytojas yra ir vertikalčiai integruotas plačiajuosčio ryšio operatorius, reikėtų imtis tinkamų apsaugos priemonių siekiant išvengti bet kokio interesų konflikto, pernelyg didelės diskriminacijos ir bet kokių kitų paslėptų netiesioginių pranašumų⁽³⁸⁾.
- (25) Atsižvelgiant į tai, kad elektroninių ryšių rinka yra visiškai liberalizuota, galima teigti, jog VESP užduotis plačiajuosčiam ryšiui diegti negali būti grįsta išskirtinių ar specialių teisių VESP teikėjui suteikimu pagal SESV 106 straipsnio 1 dalį.

Kompensacijos apskaičiavimas ir lėšų susigrąžinimas

- (26) Apskaičiuojant VESP kompensaciją visiškai taikomi VESP paketo dokumentuose nustatyti principai. Tačiau, atsižvelgiant į plačiajuosčio ryšio sektoriaus ypatumus, naudinga įtraukti paaiškinimą dėl VESP, kuriomis siekiama teikti plačiajuosčių ryšių jo neturinčiose didesnėje teritorijoje esančiose apylinkėse ar

⁽³¹⁾ Žr. Komisijos komunikato dėl ES valstybės pagalbos taisyklių taikymo kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą 49 punktą.

⁽³²⁾ Sąvoka „artimiausioje ateityje“ turėtų būti suprantama kaip trejų metų laikotarpis pagal šių gairių (63) punktą.

⁽³³⁾ Pagal Komisijos komunikato dėl ES valstybės pagalbos taisyklių taikymo kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą 50 punkte nurodytą principą. Taip pat žr. Komisijos sprendimą N 284/05 – Airija, Regioninė plačiajuosčio ryšio programa *Metropolitan Area Networks*, II ir III etapai, ir sprendimą N 890/06 – Prancūzija, *Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit*.

⁽³⁴⁾ Pasyvioji tinklo infrastruktūra iš esmės yra fizinė tinklų infrastruktūra. Dėl apibrėžties žr. terminų žodynelį.

⁽³⁵⁾ Tinklas turėtų būti technologiniu požiūriu neutralus, kad norintys naudotis prieiga subjektai galėtų naudoti bet kokias technologijas paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

⁽³⁶⁾ Pagal šių gairių (78) g punktą.

⁽³⁷⁾ Šis apribojimas grindžiamas tuo, kad, iš karto įdiegus visuotinį ryšį užtikrinančią plačiajuosčio ryšio tinklą, rinkoje veikiančių jėgų paprastai pakanka tam, kad visiems vartotojams ryšių paslaugos būtų teikiamos už konkurencingą kainą.

⁽³⁸⁾ Tokios apsaugos priemonės visų pirma turėtų būti reikalavimas atskirti sąskaitas, taip pat nuo vertikalčiai integruoto operatoriaus struktūriškai ir teisiškai atskiro subjekto sukūrimas. Toks subjektas turėtų išskirtinę atsakomybę laikyti jam paskirtos VESP užduoties reikalavimų ir ją vykdyti.

rajonuose (vadinamieji baltieji taškai), kuriuose kai kurie operatoriai yra įdiegę savo tinklo infrastruktūrą arba planuoja tai padaryti artimiausioje ateityje. Tais atvejais, kai vietovėje, kurioje patikėta teikti VESP, dėl jos dydžio ir vietos nėra apsiribojama tik „baltaisiais taškais“, VESP teikėjui gali prireikti įdiegti tinklo infrastruktūrą ir pelningose vietovėse, kuriose jau veikia komerciniai operatoriai. Tokiu atveju suteikta kompensacija turėtų padengti tik infrastruktūros diegimo nepelninguose „baltuosiuose taškuose“ išlaidas, atsižvelgiant į susijusias pajamas ir nuosaukų pelną⁽³⁹⁾.

- (27) Daugeliu atvejų, užuot nustatius kompensaciją atsižvelgiant tik į faktiškai patirtas išlaidas ir gautas pajamas, gali būti tinkama iš anksto nustatyti fiksuotą kompensacijos dydį, kad būtų padengtas tikėtinas atitinkamo laikotarpio finansavimo trūkumas. Nustatant fiksuotą kompensacijos dydį paprastai įmonė labiau skatinama mažinti išlaidas ir ilgalaikiu laikotarpiu plėsti verslą⁽⁴⁰⁾. Jeigu VESP užduotis plačiajuosčio ryšio tinklui diegti nėra grįsta viešosios infrastruktūros diegimu, reikėtų nustatyti tinkamus peržiūros ir lėšų susigrąžinimo mechanizmus, siekiant, kad VESP teikėjas negalėtų įgyti pernelyg didelio pranašumo, išlaikydamas valstybinėmis lėšomis finansuoto tinklo nuosavybę pasibaigus VESP koncesijai.

2.4. Administracinės ir reguliavimo priemonės, kuriomis remiamas plačiajuosčio ryšio diegimas, nepatenkantis į ES valstybės pagalbos taisyklių taikymo sritį

- (28) Kaip taip pat paaiškinta Komisijos plačiajuosčio ryšio komunikate⁽⁴¹⁾, valstybės narės, be tiesioginio finansavimo teikimo įmonėms, gali pasirinkti kelių rūšių priemones, kad paspartintų plačiajuosčio ryšio ir visų pirma NKP tinklų diegimą. Šiomis priemonėmis nebūtinai turi būti teikiama valstybės pagalba, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje.
- (29) Kadangi paprastai didelę NKP tinklų diegimo dalį sudaro civilinės inžinerijos darbai⁽⁴²⁾, valstybės narės, taikydamos ES elektroninių ryšių reguliavimo sistemą, gali nuspręsti, pvz., palengvinti servituto teisių gavimo procedūrą ir reikalauti, kad tinklų operatoriai koordinuotų civilinės inžinerijos darbus ir (arba) dalytųsi tam tikromis savo infrastruktūros dalimis. Lygiai taip pat valstybės narės gali reikalauti, kad, statant naujas konstrukcijas (įskaitant naujus vandentiekio, energijos, transporto ar nuotekų tinklus) ir (arba) pastatus, būtų įrengtos tinkamos NKP. Trečiosios šalys taip pat gali savo lėšomis įrengti pasyviąją tinklo infrastruktūrą, kai bet kuriuo atveju būtina atlikti bendruosius civilinės inžinerijos darbus. Ši galimybė visiems suinteresuotiesiems operatoriams turėtų būti suteikiama skaidriai ir be jokios diskriminacijos, ir iš esmės ji turėtų būti prieinama visiems galimiems vartotojams, o ne tik elektroninių ryšių operatoriams (t. y. elektra, dujos, vandens tiekimo įranga ir t. t.)⁽⁴³⁾. Centralizuotas esamos infrastruktūros (subsidijuotos ar kitokios) aprašas, į kuri gali būti įtraukti planuojami darbai, galėtų

⁽³⁹⁾ Valstybės narės, atsižvelgdamos į kiekvieno atvejo ypatumus, turi pačios nustatyti tinkamiausius metodus, kuriais užtikrintų, kad suteikta kompensacija būtų skirta tik VESP užduoties vykdymo „baltuosiuose taškuose“ pagal VESP paketo dokumentuose nustatytus principus išlaidoms padengti, atsižvelgiant į susijusias pajamas ir nuosaukų pelną. Pavyzdžiui, suteikta kompensacija galėtų būti grįsta įplaukų iš komercinio infrastruktūros naudojimo pelningose vietovėse, kuriose jau veikia komerciniai operatoriai, ir įplaukų iš komercinio infrastruktūros naudojimo „baltuosiuose taškuose“ palyginimu. Bet koks pelnas, viršijantis nuosaukų pelną, t. y. pelnas, didesnis už vidutinę pramonės grąžą iš kapitalo, skirtą atitinkamai plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai diegti, galėtų būti skirtas VESP finansuoti nepelningose vietovėse, o likusioji pelno dalis galėtų būti padengta iš suteiktos piniginių kompensacijos. Žr. Komisijos sprendimą N 331/08, Prancūzija – THD Hauts de Seine.

⁽⁴⁰⁾ Tačiau jeigu būsimų išlaidų ir pajamų prognozėms būdingas didelis neuztikrintumas, o informacija – ypač nenuosekli, valdžios institucija taip pat gali būti linkusi nustatyti ne griežtą *ex ante* kompensacijos modelį, bet *ex ante* ir *ex post* kompensacinių modelių derinį (pvz., numatyti lėšų susigrąžinimo atvejus, kad padidėjusį neplanuotą pelną būtų galima vienodai padalyti).

⁽⁴¹⁾ Žr. 2 išnašą.

⁽⁴²⁾ Pavyzdžiui, kasimo darbai, kabelių tiesimas, laidų išvedžiojimas pastatuose. Diegiant stiklo pluošto priegios tinklus tokių darbų sąnaudos gali sudaryti iki 70–80 % investicinių sąnaudų.

⁽⁴³⁾ Žr. taip pat N 383/10 – Vokietija, N 150/08 *Plačiajuosčių ryšių Saksonijos kaimo vietovėse* pakeitimas. Ši byla buvo susijusi su situacija, kai bendrieji civilinės inžinerijos darbai, pvz., kelių priežiūra, nebuvo laikomi valstybės pagalba. Priemonės, kurių ėmėsi Vokietijos institucijos, buvo „bendrieji civilinės inžinerijos darbai“, kuriuos valstybė priežiūros tikslais bet kuriuo atveju būtų atlikusi. Apie galimybę įrengti kabelių kanalus ir plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą vykdant kelių priežiūros darbus – taip pat operatorių sąnaudomis – buvo paskelbta viešai ir ji nebuvo skirta tik plačiajuosčio ryšio sektoriui ar jį orientuota. Tačiau negalima paneigti, kad tokių darbų valstybinis finansavimas patenka į SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąvokos taikymo sritį, jeigu tokie darbai skirti tik plačiajuosčio ryšio sektoriui ar jį orientuoti.

padėti diegti komercinių plačiajuosčių ryši (44). Esama infrastruktūra susijusi ne tik su telekomunikacijų infrastruktūra, pvz., kabeline, bevirole ar palydovine infrastruktūra, bet ir su alternatyvia kitų įmonių (kaip antai komunalinių paslaugų įmonių) infrastruktūra (kanalizacijos vamzdžiai, šuliniai ir kt.) (45).

2.5. Suderinamumo vertinimas pagal SESV 107 straipsnio 3 dalį

- (30) Jeigu valstybės intervencija, kuria remiamas plačiajuosčio ryšio diegimas, atitinka 2.1 skirsnyje apibrėžtas sąlygas, Komisija jos suderinamumą paprastai vertins pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą (46). Regionų ir vietos institucijos iki šiol taikė įvairius intervencijos modelius. Nebaigtinis šių modelių sąrašas pateikiamas priede. Be priede apibūdintų modelių, valdžios institucijos taip pat gali sukurti kitus modelius plačiajuosčio ryšio diegimui paremti (47). Visų rūšių intervencijos formoms turi būti taikomi visi šiose gairėse nustatyti suderinamumo kriterijai (48).
- (31) Valstybės pagalbos plačiajuosčiam ryšiui projektai gali būti įgyvendinami remiamose vietovėse, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 3 dalies a ir c punktuose ir konkrečiose Regioninės pagalbos taisyklėse (49). Šiuo atveju pagalba plačiajuosčiam ryšiui gali atitikti regioninės pagalbos taisyklėse apibrėžtos pagalbos pradinėms investicijoms reikalavimus. Jeigu priemonei taikomos tokios taisyklės ir jeigu ji taikoma norint suteikti individualią *ad hoc* pagalbą vienai įmonei arba pagalbą tik tam tikrai vienai veiklos sričiai, valstybės narės privalo įrodyti, kad regioninės pagalbos taisyklėse nustatytos sąlygos yra tenkinamos. Pirmiausia susijusiu projektu turi būti prisidedama prie nuoseklios regiono plėtros strategijos ir, atsižvelgiant į projekto pobūdį ir mastą, neturi būti pernelyg iškraipoma konkurencija.

Bendrų suderinamumo principų apžvalga

- (32) Atlikdama vertinimą pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą Komisija užtikrina, kad teigiamas pagalbos priemonės poveikis siekiant visuotinės svarbos tikslo būtų didesnis už jos galimą neigiamą šalutinį poveikį, kaip antai prekybos ir konkurencijos iškraipymą. Komisija šį vertinimą atlieka dviem etapais.
- (33) Pirma, kiekviena pagalbos priemonė turi atitikti toliau nurodytas būtinausias sąlygas. Jeigu nors viena iš toliau nuodytų sąlygų nėra tenkinama, pagalba bus pripažįstama nesuderinama su vidaus rinka:
- 1) priemonė padeda siekti visuotinės svarbos tikslų;
  - 2) atvejai, kai dėl rinkos nepakankamumo arba svarbių skirtumų paslauga rinkoje neteikiama;
  - 3) valstybės pagalbos kaip politikos priemonės tinkamumas;
  - 4) skatinamasis pagalbos poveikis;
  - 5) teikiama tik mažiausia būtina pagalba;
  - 6) ribotas neigiamas poveikis;
  - 7) skaidrumas.

(44) Žr., pvz., Vokietijos nacionalinės reguliavimo institucijos *Infrastrukturatlas*, kuriame operatoriai savanoriškai dalijasi informacija apie turimą infrastruktūrą, kuri gali būti pakartotinai panaudojama.

(45) Reikėtų prisiminti, kad ES elektroninių ryšių reguliavimo sistema suteikia kompetentingoms nacionalinėms institucijoms galimybę reikalauti, kad įmonės pateiktų būtiną informaciją, kad kompetentingos nacionalinės institucijos kartu su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis galėtų parengti išsamų tinklo elementų ir priemonių pobūdžio, prieinamumo ir geografinės vietovės aprašą ir išplatinti jį suinteresuotosioms šalims. Žr. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (pagrindų direktyva) su pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB, 12 straipsnio 4 dalį.

(46) Visų Komisijos sprendimų, priimtų vadovaujantis valstybės pagalbos taisyklėmis plačiajuosčio ryšio srityje, sąrašą galima rasti interneto svetainėje http://ec.europa.eu/competition/sectors/telecommunications/broadband_decisions.pdf

(47) Pavyzdžiai, siekiant pašalinti kreditų ilgalaikėms investicijoms į infrastruktūrą trūkumą, naudinga priemonė gali būti paskolos (vietoj subsidijų).

(48) Tai nepažeidžia galimo Regioninės pagalbos gairių taikymo, kaip nurodyta (31) punkte.

(49) Nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės, taikomos *ratione temporis* (pvz., 2007–2013 m. nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės (OL C 54, 2006 3 4, p. 13)).

(34) Antra, jei tenkinamos visos būtinosios sąlygos, Komisija lygina teigiamą pagalbos priemonės poveikį siekiant visuotinės svarbos tikslo ir jos galimą neigiamą šalutinį poveikį.

(35) Atskiri Komisijos vertinimo plėčiamosios ryšio srityje etapai išsamiau išdėstyti tolesniuose skirsniuose.

1. Priemonė padeda siekti visuotinės svarbos tikslų

(36) Vertindama visuotinės svarbos tikslą Komisija nustatys, kiek planuojama intervencija padės siekti pirmiau nurodytų visuotinės svarbos tikslų, kaip konkrečiai apibrėžta ESD.

2. Atvejai, kai dėl rinkos nepakankamumo arba svarbių skirtumų paslauga rinkoje neteikiama

(37) Rinkos nepakankamumas yra tada, kai be intervencijos rinkos, atsižvelgiant į jų turimas priemones, neduoda veiksmingų rezultatų visuomenei. Taip gali atsitikti, pvz., kai neatliekamos tam tikros investicijos, net jeigu ekonominė nauda visuomenei yra didesnė už planuojamas išlaidas⁽⁵⁰⁾. Tokiais atvejais suteikiant valstybės pagalbą gali būti daromas teigiamas poveikis, o derinant ekonomines paskatas įmonėms gali būti padidintas bendras veiksmingumas. Plėčiamosios ryšio sektoriuje vienos formos rinkos nepakankamumas susijęs su teigiamu išoriniu poveikiu. Toks išorinis poveikis atsiranda, kai rinkos dalyviai negauna visos savo veiksmų naudos. Pavyzdžiui, kai plėčiamosios ryšio tinklai yra prieinami, galima teikti daugiau paslaugų ir diegti inovacijas, kurios greičiausiai bus naudingos didesniai žmonių skaičiui, o ne tik tiesioginiams investuotojams ir tinklo abonentams. Taigi dėl rinkos rezultatų būtų pernelyg mažai privačių investicijų į plėčiamosios ryšio tinklus.

(38) Atsižvelgiant į ekonominius gyventojų tankio ypatumus, plėčiamosios ryšio tinklus paprastai pelningiau diegti ten, kur galima paklausa yra didesnė ir labiau koncentruota, t. y. tankiau gyvenamose vietose. Kadangi investuojant patiriamos didelės fiksuotos išlaidos, mažėjant gyventojų tankiui, labai didėja vieneto sąnaudos⁽⁵¹⁾. Todėl komerciniais pagrindais diegiami plėčiamosios ryšio tinklai paprastai būna pelningi tik tam tikroje gyvenamos vietovės dalyje. Tačiau, kaip pripažinta ESD, plačiai paplitusi ir įperkama plėčiamosios ryšio prieiga daro teigiamą išorinį poveikį, nes leidžia spartinti augimą ir inovacijų diegimą visuose ekonomikos sektoriuose. Jeigu rinkoje neužtikrinama pakankama plėčiamosios ryšio aprėptis arba prieigos sąlygos nepakankamai geros, valstybės pagalba gali padėti ištaisyti tokį rinkos nepakankamumą.

(39) Antras galimas visuotinės svarbos tikslas susijęs su teisingumu. Vyriausybės gali nuspręsti imtis intervencinių priemonių, kad pašalintų dėl rinkos rezultatų atsiradusią socialinę ar regionų nelygybę. Tam tikrais atvejais valstybės pagalba plėčiamosiam ryšiui gali būti panaudojama siekiant teisingumo tikslų, t. y. kaip būdas sudaryti geresnes sąlygas visiems visuomenės nariams naudotis svarbiausiomis ryšio priemonėmis ir dalyvauti visuomeniniame gyvenime, turėti saviraiškos laisvę ir taip padidinti socialinę bei teritorinę sanglaudą.

3. Valstybės pagalbos kaip politikos priemonės tinkamumas ir priemonės struktūra

(40) Viešoji intervencija plėčiamosios ryšio tinklams remti gali būti taikoma valstybės, regiono ar savivaldybės lygmeniu⁽⁵²⁾. Todėl, siekiant išvengti dubliavimo ir nenuoseklumo, svarbu koordinuoti įvairias intervencines priemones. Siekiant užtikrinti vietos intervencinių priemonių nuoseklumą ir koordinavimą, būtina užtikrinti didelį vietos iniciatyvų skaidrumą.

(41) Jeigu įmanoma, atsižvelgiant į gebėjimus ir ypatumus, valstybės narės raginamos parengti nacionalines schemas, kuriose būtų nustatyti pagrindiniai viešasis iniciatyvas grindžiantys principai, ir nurodyti

⁽⁵⁰⁾ Tačiau tai, kad konkreči įmonė gali būti nepajėgi įgyvendinti projekto be pagalbos, nereiškia, kad yra rinkos nepakankamumas. Pavyzdžiui, įmonės sprendimas neinvestuoti į menko pelningumo projektą ar regioną, kuriame yra nedidelė rinkos paklausa ir (arba) prastas sąnaudų konkurencingumas, gali būti ne rinkos nepakankamumo, o tinkamai veikiančios rinkos ženklas.

⁽⁵¹⁾ Diegiant palydovines sistemas taip pat patiriamos vieneto sąnaudos, tačiau jų mastas yra didesnis ir todėl gyventojų tankis joms neturi didelės įtakos.

⁽⁵²⁾ Dėl finansavimo savivaldybių ir regionų lygmeniu žr. Komisijos sprendimus bylose SA.33420 (11/N) – Vokietija, *Breitband Lohr am Main*, N 699/09 – Ispanija, *Desarrollo del programa de infraestructuras de telecomunicaciones en la Región de Murcia*.

- svarbiausias planuojamų tinklų savybes⁽⁵³⁾. Nacionalinėmis bendrosiomis plačiajuosčio ryšio plėtros schemomis užtikrinamas nuoseklus valstybinių lėšų naudojimas, sumažinama administracinė našta, kuri tenka mažesnėms pagalbą teikiančioms institucijoms, ir paspartinamas individualių pagalbos priemonių įgyvendinimas. Be to, valstybės narės raginamos centriniu lygmeniu pateikti aiškias rekomendacijas dėl iš valstybės pagalbos lėšų finansuojamų plačiajuosčio ryšio projektų įgyvendinimo.
- (42) Rengiant konkurenciją skatinančią valstybės pagalbos priemonę plačiajuosčiam ryšiui remti, ypač svarbus yra nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo. Nacionalinės reguliavimo institucijos dėl lemiamo vaidmens, kuris joms skirtas pagal sektorinį reguliavimą, įgijo techninių žinių ir patirties⁽⁵⁴⁾. Jos geriausiai gali padėti valdžios institucijoms valstybės pagalbos schemų klausimais ir su jomis turėtų būti konsultuojamasi nustatant tikslines vietas. Su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis taip pat turėtų būti konsultuojamasi nustatant didmeninės prieigos kainas bei sąlygas ir sprendžiant prieiga naudotis norinčių subjektų ir subsidijuojamos infrastruktūros operatoriaus ginčus. Valstybės narės raginamos nacionalinėms reguliavimo institucijoms skirti reikiamus išteklius, kad jos galėtų vykdyti tokią pagalbinę funkciją. Jeigu būtina, valstybės narės turėtų nustatyti tinkamą teisinį tokio nacionalinių reguliavimo institucijų dalyvavimo plačiajuosčio ryšio projektuose, kuriems teikiama valstybės pagalba, pagrindą. Siekdamos laikytis geriausios praktikos, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų paskelbti vietas institucijoms skirtas gaires, kuriose, atsižvelgiant į elektroninių ryšių reguliavimo sistemą ir Komisijos priimtas susijusias rekomendacijas, be kita ko, būtų pateiktos rekomendacijos dėl rinkos analizės, didmeninės prieigos produktų ir kainų nustatymo principų⁽⁵⁵⁾.
- (43) Be nacionalinių reguliavimo institucijų dalyvavimo, naudingų patarimų taip pat gali suteikti nacionalinės konkurencijos institucijos, visų pirma dėl didelių bendrųjų schemų, kad padėtų nustatyti vienodas sąlygas pasiūlymus teikiantiems operatoriams ir išvengti neproporcingai didelės valstybės lėšų dalies skyrimo vienam operatoriui, taip sustiprinant jo (galbūt jau dominuojančią) padėtį rinkoje⁽⁵⁶⁾. Be to, kad nacionalinės reguliavimo institucijos atlieka tam tikrą vaidmenį, kai kurios valstybės narės įsteigia nacionalinius kompetencijos centrus, kad padėtų mažoms vietos valdžios institucijoms parengti tinkamas valstybės pagalbos priemones ir užtikrintų nuoseklų valstybės pagalbos taisyklių taikymą, kaip nurodyta šiose gairėse⁽⁵⁷⁾.
- (44) Siekiant tinkamai parengti priemonę, pusiausvyros tyrime taip pat reikalaujama, kad valstybės pagalba būtų *tinkama* politikos priemonė problemai spręsti. Šiuo atžvilgiu, nors *ex ante* reguliavimas daugeliu atvejų padėjo įdiegti plačiajuosčių ryšių miesto ir tankiau gyvenamose vietovėse, šios priemonės gali nepakakti sąlygoms teikti plačiajuosčio ryšio paslaugas, ypač nepakankamai aptarnaujamose vietovėse, kurioms būdingas mažas investicijų pelningumas, sudaryti⁽⁵⁸⁾. Be to, nors plačiajuosčio ryšio paklausos skatinimo priemonės (pvz., lengvatų taikymas galutiniams vartotojams) gali turėti teigiamą poveikį plačiajuosčio ryšio skverbčiai⁽⁵⁹⁾, plačiajuosčio ryšio trūkumo problema ne visada išsprendžiama šiomis priemonėmis⁽⁶⁰⁾. Taigi tam tikrais atvejais gali nelikti jokios kitos galimybės, kaip tik valstybės lėšomis išspręsti plačiajuosčio ryšio trūkumo problemą. Pagalbą teikiančios institucijos taip pat atsižvelgia į dažnių spektro (per)skirstymą, dėl kurio tinklas gali būti sparčiai plečiamas tikslinėse vietovėse, o tai galėtų padėti pagalbą teikiančioms institucijoms pasiekti tikslus neteikiant tiesioginių subsidijų.

⁽⁵³⁾ Valstybės narės dažnai praneša apie bendrąsias programas, kuriose apibūdinama, kokiomis sąlygomis gali būti teikiamas savivaldybių ar regionų finansavimas plačiajuosčiam ryšiui diegti. Žr., pvz., N 62/10 – Suomija, *Sparčiojo plačiajuosčio ryšio rengimas retai apgyvendintose vietovėse Suomijoje*, N 53/10 – Vokietija, *Federalinė bendroji paramos kabelių kanalams programa*, arba N 30/10 – Švedija, *Valstybės pagalba plačiajuosčiam ryšiui pagal kaimo plėtros sistemą*.

⁽⁵⁴⁾ Žr. 5 išnašą.

⁽⁵⁵⁾ Tai padidintų skaidrumą, sumažintų vietos institucijoms tenkančią administracinę naštą, o nacionalinėms reguliavimo institucijoms nereiktų atskirai nagrinėti kiekvienos valstybės pagalbos bylos.

⁽⁵⁶⁾ Žr., pvz., *Avis n° 12-A-02 du 17 janvier 2012 relatif à une demande d'avis de la commission de l'économie, du développement durable et de l'aménagement du territoire du Sénat concernant le cadre d'intervention des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux à très haut débit* (Prancūzijos konkurencijos institucijos nuomonė dėl labai spartaus plačiajuosčio ryšio tinklų diegimo).

⁽⁵⁷⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimą byloje N 237/08 – Vokietija, *Parama plačiajuosčiam ryšiui Žemutinėje Saksonijoje* arba sprendimą byloje SA.33671 – Jungtinė Karalystė, *Plačiajuosčio ryšio diegimas JK*.

⁽⁵⁸⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimą N 473/07 – Italija, *Plačiajuosčio ryšys, skirtas Alto Adige*, Sprendimą N 570/07 – Vokietija, *Plačiajuosčio ryšys Badeno-Viurtembergo kaimo vietovėse*.

⁽⁵⁹⁾ Visų pirma skatinti naudojimąsi esamais plačiajuosčio ryšio sprendimais, t. y. tiek vietiniais antžeminiais fiksuotojo arba bevielio ryšio tinklais, tiek visuotinai prieinamais palydovinio ryšio sprendimais.

⁽⁶⁰⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimą N 222/06 – Italija, *Pagalba skaitmeninei atskirčiai Sardinijoje šalinti*.

4. Skatinamasis pagalbos poveikis

- (45) Vertinant priemonės *skatinamąjį poveikį*, būtina išnagrinėti, ar susijusi investicija į plačiajuosčio ryšio tinklą negalėtų būti atliekama per tą patį laiką ir be valstybės pagalbos. Jeigu operatoriui taikomi tam tikri įpareigojimai aprėpti tikslinę vietovę ⁽⁶¹⁾, jis gali neatitikti reikalavimų valstybės pagalbai gauti, nes tokia pagalba vargu ar turėtų skatinamąjį poveikį.

5. Teikiama tik būtina pagalba

- (46) Vertindama priemonių, apie kurias pranešta, *proporcingumą*, Komisija nurodė keletą būtinų sąlygų, kuriomis siekiama kuo labiau sumažinti susijusią valstybės pagalbą ir galimą konkurencijos iškraipymą, kaip išsamiau paaiškinta tolesniuose skirsniuose.

6. Ribotas neigiamas poveikis

- (47) Tačiau dėl pagalbos pasikeitus pagalbos gavėjo elgesiui, gali būti daromas ir neigiamas poveikis konkurencijai ir prekybai. Konkurencijos iškraipymo svarba gali būti įvertinta vertinant poveikį konkurentams. Jei konkurentai pamato, jog dėl pagalbos jų ankstesnių investicijų pelningumas mažėja, jie gali nuspręsti mažinti savo investicijas ateityje arba apskritai pasitraukti iš rinkos ⁽⁶²⁾. Be to, jeigu tikėtina, kad konkurencinę atranką laimės įmonė, kuri jau dominuoja rinkoje arba gali imti dominuoti dėl valstybės finansuojamos investicijos, dėl pagalbos priemonės konkurencinis spaudimas, kurį gali daryti konkurentai, gali susilpnėti. Be to, jei valstybės pagalbos priemone arba jos teikimo sąlygomis (įskaitant priemonės finansavimo būdą, kai jis yra neatsiejama tos priemonės dalis) neišvengiamai pažeidžiama ES teisė, pagalba negali būti paskelbta suderinama su vidaus rinka ⁽⁶³⁾.

7. Skaidrumas

- (48) Pagalba skiriama skaidriai; visų pirma turi būti užtikrinama, kad valstybės narės, operatoriai, suinteresuotoji visuomenės dalis ir Komisija galėtų lengvai susipažinti su visais svarbiais aktais ir informacija, susijusia su pagal šiuos aktus skirta pagalba. Skaidrumo reikalavimai išsamiau aptariami šių gairių (78) punkte.

8. Bendras pusiausvyros tyrimas ir suderinamumo sąlygos, kuriomis ribojamas konkurencijos iškraipymas

- (49) Kruopščiai suplanuota valstybės pagalbos plačiajuosčiam ryšiui schema turėtų būti užtikrinta, kad bendra priemonės poveikio pusiausvyra būtų teigiama.
- (50) Šiuo atžvilgiu valstybės pagalbos priemonės poveikį galima apibūdinti kaip veiklos pokytį, palyginti su tuo, kas būtų buvę be pagalbos. Teigiamas pagalbos poveikis yra tiesiogiai susijęs su pagalbos gavėjo elgesio pokyčiu. Dėl jo turėtų atsirasti sąlygos siekti pageidaujamo visuotinės svarbos tikslo. Plačiajuosčio ryšio sektoriuje pagalba padeda diegti naują infrastruktūrą, kuri priešingu atveju nebūtų diegiama, taigi rinkoje užtikrinamas papildomas pralaidumas ir sparta, taip pat mažesnės kainos ir didesnės vartotojų pasirinkimo galimybės, aukštesnė kokybė ir inovacijos. Tai taip pat padėtų užtikrinti geresnę vartotojų prieigą prie internetinių išteklių ir, įskaitant didesnę vartotojų apsaugą šioje srityje, tikėtina, kad skatins didesnę paklausą. Be to, tai padės užbaigti bendrosios skaitmeninės rinkos kūrimą ir suteiks naudos visai ES ekonomikai.
- (51) Subsidijuojamas tinklas turėtų galėti užtikrinti esminius pokyčius plačiajuosčio ryšio prieinamumo atžvilgiu. Esminis pokytis gali būti įrodytas, jeigu dėl viešosios intervencijos: 1) pasirinktas pasiūlymo

⁽⁶¹⁾ Tai, pvz., gali būti taikoma LTE (ilgalaikio vystymo, angl. *long-term evolution*) arba LTE pažangiojo judriojo ryšio operatoriams, kurių licencijų sąlygose nustatyti aprėpties tikslinėje vietovėje tikslai. Panašiai, jeigu operatorius, kuriam skirtas universaliųjų paslaugų įsipareigojimas, gauna kompensaciją už viešąsias paslaugas, negalima suteikti jokios papildomos valstybės pagalbos tam pačiam tinklui finansuoti.

⁽⁶²⁾ Tokio pobūdžio poveikis gali būti vadinamas „išstūmimu“.

⁽⁶³⁾ Žr., pvz., 2000 m. rugsėjo 19 d. sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, Rink. p. I-6857, 78 punktą ir 2008 m. gruodžio 22 d. sprendimo *Régie Networks*, C-333/07, Rink. p. I-10807, 94–116 punktus.

- teikėjas atlieka dideles naujas investicijas į plačiajuosčio ryšio tinklą⁽⁶⁴⁾; ir 2) dėl subsidijuojamos infrastruktūros rinkoje atsiranda dideli nauji pajėgumai⁽⁶⁵⁾, greitis ir konkurencija⁽⁶⁶⁾, susiję su gali-mybėmis naudotis plačiajuosčio ryšio paslaugomis ir pralaidumu. Esminis pokytis lyginamas su esama, taip pat konkrečiai planuojama tinklo plėtra.
- (52) Be to, siekiant užtikrinti, kad konkurencijai būtų daromas kuo mažesnis neigiamas poveikis, turi būti įgyvendinamos įvairios sąlygos, susijusios su pagalbos priemonės struktūra, kaip nurodyta 3.4 skirsnyje.
- (53) Siekdama toliau riboti konkurencijos iškraipymą, Komisija gali reikalauti, kad tam tikros schemos būtų įgyvendinamos ribotą laiką (paprastai ketverius metus ar mažiau) ir vertinamos siekiant patikrinti: 1) ar įgyvendintos prielaidos ir sąlygos, kuriomis remiantis buvo priimtas sprendimas dėl suderinamumo; 2) pagalbos priemonės veiksmingumą atsižvelgiant į iš anksto nustatytus tikslus; 3) priemonės poveikį rinkoms ir konkurencijai ir patvirtinti, kad įgyvendinant pagalbos schemą, kuri prieštarauja Sąjungos interesams, konkurencija jokiais būdais nebuvo iškraipyta⁽⁶⁷⁾. Atsižvelgiant į vertinimo tikslus ir siekiant nesukurti valstybėms narėms ir mažesnės apimties pagalbos projektams neproporcingos naštos, tai taikoma tik naujoviškoms nacionalinėms pagalbos schemoms ir didelio biudžeto pagalbos schemoms arba jeigu numatoma, kad pagalbos schema gali sukelti didelius rinkos, technologijų arba reguliavimo pokyčius. Vertinimą, vadovaudamasis bendra metodika⁽⁶⁸⁾, atlieka nuo pagalbą teikiančios institucijos nepriklausomas ekspertas, be to, toks vertinimas skelbiamas viešai. Vertinimas laiku patei-kiamas Komisijai, kad ji galėtų įvertinti galimą pagalbos priemonės pratęsimo poreikį, ir visais atvejais, kai pagalbos schema baigiama įgyvendinti. Konkreti vertinimo apimtis ir atlikimo būdai nustatomi sprendime, kuriuo patvirtinama pagalbos priemonė. Vėliau įgyvendinant bet kokią pagalbos priemonę, turinčią panašų tikslą, atsižvelgiama į to vertinimo rezultatus.
- (54) Jeigu iš pusiausvyros tyrimo matyti, kad neigiamas poveikis atsveria naudą, Komisija gali uždrausti teikti pagalbą arba pareikalauti imtis taisomųjų veiksmų, susijusių arba su pagalbos struktūra, arba su tos pagalbos žala konkurencijai.

3. PLAČIAJUOSČIAM RYŠIUI SKIRTOS VALSTYBĖS PAGALBOS VERTINIMAS

3.1. Plačiajuosčio ryšio tinklų rūšys

- (55) Valstybės pagalbos vertinimo tikslais šiose gairėse skiriami baziniai ir NKP tinklai.
- (56) Bazinio plačiajuosčio ryšio tinklais gali būti laikomos kelios įvairios technologijų platformos, įskaitant asimetrines abonento linijas (iki ADSL2+ kartos tinklų), įprasti kabeliai (pvz., DOCSIS 2.0), trečiosios kartos judrieji tinklai (UMTS) ir palydovinės sistemos.

⁽⁶⁴⁾ Pavyzdžiui, nedidelės investicijos, susijusios tik su aktyviųjų sudedamųjų tinklo dalių atnaujinimu, neturėtų būti laikomos atitinkančiomis valstybės pagalbos skyrimo kriterijų. Panašiai, nors taikant tam tikras technologijas, kuriomis gerinamos varinių laidų tinklų savybės (kaip antai vektorizavimas), esamų tinklų pajėgumai galėtų būti padidinti, joms gali nereikėti didelių investicijų į naują infrastruktūrą, taigi jos neturėtų būti tinkamos valstybės pagalbai gauti.

⁽⁶⁵⁾ Pavyzdžiui, modernizavimas bazinio plačiajuosčio ryšio tinklą pakeičiant NKP plačiajuosčio ryšio tinklu. Tam tikri NKP tinklo modernizavimo (pvz., šviesolaidžio ryšio diegimas arčiau galutinio vartotojo) darbai taip pat gali būti laikomi esminiu pokyčiu. Vietovėse, kuriose jau įdiegtas plačiajuosčio ryšys, taikant esminio pokyčio kriterijų turėtų būti užtikrinama, kad naudojant valstybės pagalbą nebūtų dubliuojama esama infrastruktūra. Panašiai, po truputį laipsniškai atnaujinant esamą infrastruktūrą, pvz., didinant spartą nuo 6 Mbps iki 12 Mbps, papildomų paslaugų teikimo pajėgumų vargu ar atsirastų (ir veikiausiai būtų neproporcingai palaikomas esamas operatorius).

⁽⁶⁶⁾ Subsidijuojamas tinklas turėtų padėti skatinti konkurenciją, t. y. jame turi būti leidžiama naudotis prieiga prie infrastruktūros įvairiais lygmenimis, kaip nurodyta (78) punkte, o paramos NKP diegimui atveju – kaip nurodyta ir (80) punkte.

⁽⁶⁷⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimą byloje SA.33671 – Jungtinė Karalystė, *Plačiajuosčio ryšio diegimas JK*.

⁽⁶⁸⁾ Tokią bendrą metodiką gali nustatyti Komisija.

- (57) Šiame rinkos ir technologijų raidos etape ⁽⁶⁹⁾, NKP tinklai – tai prieigos tinklai, visiškai arba iš dalies sudaryti iš optinių elementų ⁽⁷⁰⁾ ir leidžiantys teikti plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugas, kurių savybės geresnės nei paslaugų, teikiamų esamais baziniais plačiajuosčio ryšio tinklais ⁽⁷¹⁾.
- (58) NKP tinklams būdingos bent jau šios savybės: i) jie leidžia kiekvienam abonentui patikimai teikti paslaugas labai didele sparta naudojant netoli vartotojo patalpų esančią optinio (arba lygiavertės technologijos) atgalinio tranzito įrangą, kuri padeda užtikrinti labai didelę realiąją spartą; ii) jie palaiko įvairiausias pažangias skaitmenines paslaugas, įskaitant visas susietas IP telefonijos paslaugas; ir iii) juose yra daug didesnis duomenų atsisiuntimo greitis (palyginti su baziniais plačiajuosčio ryšio tinklais). Šiame rinkos ir technologijų raidos etape NKP tinklai yra: i) šviesolaidžio tinklai (FTTx) ⁽⁷²⁾; ii) pažangūs atnaujinti kabeliniai tinklai ⁽⁷³⁾; ir iii) tam tikri pažangūs bevielai tinklai, leidžiantys kiekvienam abonentui teikti patikimą didelės spartos interneto ryšį ⁽⁷⁴⁾.
- (59) Svarbu atminti, jog tikimasi, kad tolimoje ateityje NKP tinklai pakeis esamus bazinio plačiajuosčio ryšio tinklus, o ne tik atnaujins juos. NKP tinklams reikalinga kitokia struktūra, kuri leidžia teikti gerokai kokybiškesnes plačiajuosčio ryšio paslaugas nei dabar teikiamosios, taip pat leidžia teikti įvairias paslaugas, kurių neįmanoma teikti naudojant dabartinius plačiajuosčio ryšio tinklus, todėl tikėtina, kad ateityje tarp vietovių, kuriose NKP tinklai veiks, ir vietovių, kuriose tokie tinklai neveiks, atsiras didelių skirtumų ⁽⁷⁵⁾.
- (60) Valstybės narės gali nevaržomos nuspręsti, kokios formos bus jų intervencija, svarbu, kad ji atitiktų valstybės pagalbos taisykles. Tam tikrais atvejais valstybės narės gali nuspręsti finansuoti naujos kartos tinklus (NKT), t. y. tranzitinius tinklus, kurie nepasiekia galutinio vartotojo. Tranzitiniai tinklai yra būtini mažmeninių telekomunikacijų operatorių ištekliams, kad jie galėtų teikti prieigos paslaugas galutiniams vartotojams. Tokio pobūdžio tinklai gali palaikyti ir bazinės, ir NKP rūšių tinklus ⁽⁷⁶⁾: kokios rūšies „paskutinio kilometro“ infrastruktūrą prijungti prie tranzitinio tinklo, (investuodami) renkami telekomunikacijų operatoriai ⁽⁷⁷⁾. Valdžios institucijos gali nuspręsti imtis tik civilinės inžinerijos darbų (pvz., valstybinės žemės kasimo, kanalų tiesimo), kad susijusiems operatoriams būtų sudarytos sąlygos greičiau įdiegti savo tinklų sudedamąsias dalis. Be to, kai tinkama, valdžios institucijos taip pat galėtų atsižvelgti į su palydovinėmis sistemomis susijusius sprendimus.
- ⁽⁶⁹⁾ Dėl sparčios technologinės plėtros ateityje kitos technologijos taip pat gali būti naudojamos NKP paslaugoms teikti.
- ⁽⁷⁰⁾ Taikant bendraašį kabelių, bevielių ir judriojo ryšio technologijas tam tikru mastu naudojamos šviesolaidinio ryšio infrastruktūra, ir taip šios technologijos iš esmės tampa panašios į kabelinį tinklą, kuriame paslaugas, atsižvelgiant į vietas, kuriose nėra šviesolaidinio ryšio, teikiamos naudojant varinius laidus.
- ⁽⁷¹⁾ Galinis ryšys su galutiniu vartotoju gali būti užtikrinamas kabelinėmis ir bevielėmis technologijomis. Atsižvelgiant į sparčią pažangių bevielių technologijų, pvz., LTE pažangiojo ryšio, raidą ir vis plačiau rinkoje diegiamą LTE arba bevielį ryšį (angl. *Wi-Fi*), naujos kartos fiksuotojo ryšio bevielė prieiga (pvz., pagrįsta įmanoma pritaikytą judriojo plačiajuosčio ryšio technologija) galėtų būti priimtina alternatyva tam tikriems kabeliniams NKP tinklams (pvz., šviesolaidis iki skirstymo spintos (angl. *FTTCab*)), jei tenkinamos tam tikros sąlygos. Kadangi bevielės priemonės yra bendros (vartotojo naudojamo ryšio greitis priklauso nuo aprėptoje teritorijoje esančių prisijungusių vartotojų skaičiaus) ir joms įtakos turi kintančios aplinkos sąlygos, siekiant kiekvienam vartotojui užtikrinti patikimą NKP tikėtiną mažiausią duomenų atsisiuntimo greitį, gali prireikti naujos kartos fiksuotojo ryšio bevielių tinklus diegti tam tikro gyventojų tankio vietovėse ir (arba) pritaikyti pažangius parametrus (pvz., konkrečios krypties ir (arba) daugiafunkcės antenos). Naujos kartos bevielė prieiga, pagrįsta pritaikytą judriojo plačiajuosčio ryšio technologija, taip pat turi būti užtikrinamas būtinas vartotojams konkrečioje vietovėje teikiamos paslaugos kokybės lygis. Be to, tokios paslaugos taip pat turi būti užtikrinamos visiems kitiems į atitinkamą vietovę atvykusiems abonentams.
- ⁽⁷²⁾ Santrumpa FTTx apima FTTC, FTTN, FTTP, FTTH ir FTTB.
- ⁽⁷³⁾ Naudojant bent „DOCSIS 3.0“ kabelinio modemo standartą.
- ⁽⁷⁴⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimą byloje SA.33671 – Jungtinė Karalystė, *Plačiajuosčio ryšio diegimas JK*.
- ⁽⁷⁵⁾ Nors dabar „baltąja“ sritimi vadinama vietovė, kurioje veikia tik siaurajuostis (telefoninis), bet neveikia plačiajuostis internetas, vietovė, kurioje per menkai išplėtotą naujos kartos plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą, nors galbūt joje veikia viena bazinio plačiajuosčio ryšio infrastruktūra, taip pat turėtų būti laikoma „baltąja“ sritimi.
- ⁽⁷⁶⁾ Palyginti su kitais tinklais, kuriais negalima pasiekti galutinio vartotojo (pvz., FTTC), naujos kartos tinklas, pagrįstas atgalinio tranzito infrastruktūra, turi svarbią savybę, t. y. jis gali būti sujungiamas su kitais tinklais.
- ⁽⁷⁷⁾ Komisijos sprendimas byloje N 407/09 – Ispanija, *Šviesolaidinis ryšys Katalonijoje (Xarxa Oberta)*.

3.2. Bazinio plačiajuosčio ryšio tinklų „baltųjų“, „pilkuųjų“ ir „juodųjų“ sričių išskyrimas

- (61) Siekiant įvertinti rinkos nepakankamumą ir teisingumo tikslus, galima išskirti vietovių, kurioms gali būti teikiama pagalba, grupes. Šis išskyrimas paaiškinamas tolesniuose skirsnuose. Nustatant tikslines vietas, tuo atveju, kai viešoji intervencija skirta tik tinklo tranzitinei daliai, vertinant valstybės pagalbą bus atsižvelgta į situaciją ir tranzitinių tinklų, ir prieigos rinkose ⁽⁷⁸⁾.
- (62) Įvairūs standartai, pagal kuriuos pateisinama viešoji intervencija šiose geografinėse vietovėse, apibūdinami toliau.
- (63) Tam, kad geografinėms vietovėms būtų suteiktas „baltosios“, „pilkosios“ arba „juodosios“ srities statusas, kaip aprašyta toliau, pagalbą teikianti institucija turi nustatyti, ar tikslinėje vietovėje yra plačiajuosčio ryšio infrastruktūra. Siekiant ir toliau užtikrinti, kad valstybės intervencija nepakenktų privačioms investicijoms, pagalbą teikiančios institucijos taip pat turėtų patikrinti, ar privatūs investuotojai yra parengę konkrečius savo infrastruktūros plėtros artimiausioje ateityje planus. Sąvoka „artimiausia ateitis“ turėtų būti suprantama kaip trejų metų laikotarpis ⁽⁷⁹⁾. Jeigu pagalbą teikianti institucija taiko ilgesnį nei trejų metų laikotarpį subsidijuojamai infrastruktūrai įdiegti, tas pats laikotarpis turėtų būti taikomas vertinant komercinių investicijų planų buvimą.
- (64) Siekdama patikrinti, kad nėra nė vieno privataus investuotojo, artimiausioje ateityje planuojančio plėsti savo infrastruktūrą, pagalbą teikianti institucija turėtų paskelbti planuojamų pagalbos priemonių sąrašą ir pakviesti suinteresuotąsias šalis pateikti pastabas dėl jo.
- (65) Yra rizika, kad, privačiam investuotojui paprasčiausiai pareiškus susidomėjimą, plačiajuosčio ryšio paslaugų teikimas tikslinėje vietovėje gali būti užvilktas, jeigu tokios investicijos paskiau nėra atliekamos, o viešoji intervencija buvo sustabdyta. Todėl pagalbą teikianti institucija, prieš atidedama viešąją intervenciją, iš privataus investuotojo turėtų pareikalauti tam tikrų išsipareigojimų. Šiais išsipareigojimais turėtų būti užtikrinta, kad per trejų metų laikotarpį arba ilgesnį laikotarpį, numatytą remiamai investicijai, būtų padaryta didelė pažanga aprėpties atžvilgiu. Institucija taip pat gali pageidauti, kad atitinkamas operatorius sudarytų atitinkamą sutartį, kurioje būtų nustatyti tinklo diegimo išsipareigojimai. Šioje sutartyje galėtų būti numatyta keletas „pagrindinių tikslų“, kurie turėtų būti pasiekti per trejų metų laikotarpį ⁽⁸⁰⁾, ir ataskaitų apie padarytą pažangą teikimo tvarka. Jeigu pagrindinis tikslas nepasiekiamas, pagalbą teikianti institucija gali pradėti įgyvendinti savo viešosios intervencijos planus. Ši taisyklė taikoma tiek baziniams, tiek NKP tinklams.

„Baltosios“ sritys: teritorinės sanglaudos ir ekonominės plėtros tikslų rėmimas

- (66) „Baltosios“ sritys – tai tokios sritys, kuriose plačiajuosčio ryšio infrastruktūros nėra ir artimiausioje ateityje greičiausiai nebus. Pagal Komisijos ESD nustatytus tikslus ES siekiama visiškos bazinio plačiajuosčio ryšio paslaugos aprėpties iki 2013 m. ir bent 30 Mbps spartos iki 2020 m. Taigi vienas iš prioritetų yra užtikrinti, kad vietovėse, kuriose aprėptis dar nėra pakankama, būtų laiku investuojama. Todėl Komisija pripažįsta, kad, teikdamos finansinę paramą plačiajuosčio ryšio paslaugoms teikti vietovėse, kuriose tokio ryšio paslaugos šiuo metu neteikiamos, valstybės narės siekia tikrosios sanglaudos ir ekonomikos plėtros tikslų, taigi jų intervencija veikiausiai atitinka bendrąjį interesą, jei tenkinamos 3.4 skirsnyje nurodytos sąlygos ⁽⁸¹⁾.

⁽⁷⁸⁾ Komisijos sprendimai bylose N 407/09 – Ispanija, *Šviesolaidinis ryšys Katalonijoje (Xarxa Oberta)*, ir SA.33438 – Lenkija, *Plačiajuosčio ryšio tinklas Rytų Lenkijoje*.

⁽⁷⁹⁾ Trejų metų laikotarpis turėtų prasidėti nuo planuojamos pagalbos priemonės paskelbimo dienos.

⁽⁸⁰⁾ Šiuo atžvilgiu operatorius turėtų gebėti įrodyti, kad per trejų metų laikotarpį aprėps didelę teritorijos ir jos gyventojų dalį. Pavyzdžiui, pagalbą teikianti institucija gali bet kurio operatoriaus, kuris parodo suinteresuotumą tikslinėje vietovėje kurti nuosavą infrastruktūrą, paprašyti per du mėnesius pateikti patikimą verslo planą, patvirtinamuosius dokumentus, kaip antai banko paskolos sutartis, ir išsamų kalendorinį infrastruktūros diegimo planą. Be to, investuoti turėtų būti pradėta ir projektui būtini daugelio servituo teisių leidimai turėtų būti gauti per dvylika mėnesių. Kiekvienam šešių mėnesių laikotarpiui gali būti suderinti papildomi priemonės pažangos pagrindiniai tikslai.

⁽⁸¹⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimus bylose N 607/09 – Airija, *Plačiajuosčio ryšio diegimas kaimo vietovėse* arba N 172/09 – Slovėnija, *Plačiajuosčio ryšio plėtra Slovėnijoje*.

„Pilkosios“ sritys: būtina atlikti išsamesnę vertinimą

- (67) „Pilkosios“ sritys – tai tokios sritys, kuriose veikia vienas tinklo operatorius ir kitas tinklas artimiausioje ateityje greičiausiai nebus įrengtas⁽⁸²⁾. Vien tai, kad yra vienas tinklo operatorius⁽⁸³⁾, nebūtinai reiškia, kad nėra rinkos nepakankamumo arba sanglaudos problemų. Jeigu tas operatorius turi įtaką rinkoje (monopolij), piliečiams jo teikiamų paslaugų kokybės ir kainų santykis gali būti ne pats geriausias. Tam tikrų kategorijų naudotojai gali nebūti tinkamai aptarnaujami arba, nesant reguliuojamų didmeninės prieigos tarifų, mažmeninės kainos gali būti didesnės, palyginti su tokių pat paslaugų, teikiamų konkurencingesnėse (tačiau kitais atžvilgiais panašiose) šalies vietovėse arba regionuose, kainomis. Be to, jeigu mažai tikėtina, kad į rinką žengtų kiti operatoriai, alternatyvios infrastruktūros finansavimas galėtų būti tinkama priemonė⁽⁸⁴⁾.
- (68) Kita vertus, vietovėse, kuriose jau veikia vienas plačiajuosčio ryšio tinklo operatorius, subsidijomis, kuriomis remiamas kito tinklo kūrimas, gali būti iškraipoma rinkos dinamika. Todėl valstybės parama plačiajuosčio ryšio tinklams diegti „pilkosiose“ srityse pateisinama tik tuo atveju, kai gali būti aiškiai įrodyta, jog rinkos nepakankamumas tebeegzistuoja. Reikės atlikti išsamesnę analizę ir nuodugnų suderinamumo vertinimą.
- (69) „Pilkosios“ sritys galėtų atitikti reikalavimus valstybės paramai gauti, jeigu tenkinamos 3.4 skirsnyje nustatytos suderinamumo sąlygos ir įrodoma, kad: i) neteikiama įperkamu arba reikiamu paslaugų, kuriomis būtų tenkinami gyventojų arba verslo klientų poreikiai⁽⁸⁵⁾; ir kad ii) nėra mažiau rinką iškraipanti priemonių (įskaitant *ex ante* reguliavimą) tiems patiems tikslams pasiekti.
- (70) Kad nustatytų, ar tenkinamos i ir ii papunkčių sąlygos, Komisija pirmiausia vertins:
- a) ar bendros rinkos sąlygos nėra tinkamos, ir šiuo tikslu, be kita ko, nagrinės esamą plačiajuosčio ryšio kainų lygį, galutiniams vartotojams (gyventojams ir verslo klientams) teikiamų paslaugų pobūdį ir šių paslaugų teikimo sąlygas;
  - b) jeigu nėra nacionalinės reguliavimo institucijos nustatyto *ex ante* reguliavimo, ar trečiosioms šalims nesūloma veiksminga tinklo prieiga arba ar prieigos sąlygos netrukdo veiksmingai konkuruoti;
  - c) ar bendros patekimo į rinką kliūtys netrukdo ateiti kitiems potencialiems elektroninių ryšių operatoriams⁽⁸⁶⁾; ir

⁽⁸²⁾ Ta pati įmonė vienoje vietovėje gali valdyti keletą fiksuotojo ir judriojo ryšio tinklų, tačiau dėl to tokios vietovės statusas nebus keičiamas.

⁽⁸³⁾ Konkurencinė padėtis vertinama pagal esamų infrastruktūros operatorių skaičių. Komisijos sprendime N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit*, paaiškinta, kad viename tinkle (įskaitant atsietą prieigą prie vietinės linijos (angl. LLU) esant keliems mažmeninių paslaugų teikėjams vietovė netampa „juodąja“ sritimi; ta teritorija tebėra „pilkoji“ sritis, nes yra tik viena infrastruktūra. Kartu tai, kad rinkoje veikia konkuruojantys operatoriai (mažmeniniu lygmeniu), bus vertinama kaip ženklas, jog dėl šios vietovės, nors ji ir yra „pilkoji“ sritis, rinkos nepakankamumo požiūriu gali nebūti problemų. Reikės pateikti įtikinamus prieigos ar paslaugų kokybės problemų įrodymus.

⁽⁸⁴⁾ Sprendime N 131/05 – Jungtinė Karalystė, *FibreSpeed plačiajuosčio ryšio projektas Velse*, Komisija turėjo įvertinti, ar Velse valdžios institucijų finansinė parama, suteikta atviram, nuo operatorių nepriklausančiam šviesolaidžio tinklui, jungiančiam 14 verslo parkų, kurti, vis tiek gali būti pripažinta suderinama su bendrąja rinka, nors pasirinktas vietoves jau aptarnauja vietinis tinklo operatorius, suteikiantis galimybę linijas nuomotis reguliuojamomis kainomis. Komisija nustatė, kad vietinio operatoriaus nustatytos skirtųjų linijų kainos buvo labai didelės ir mažosioms ir vidutinėms įmonėms beveik neperkamos. Taip pat žr. Komisijos sprendimus N 890/06 – Prancūzija, *Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit*, ir N 284/05 – Airija, *Regioninė plačiajuosčio ryšio programa: Metropolitan Area Networks (MANs), II ir III etapai*.

⁽⁸⁵⁾ Be (70) punkte nurodytų specifikacijų, pagalbą teikiančios institucijos galėtų atsižvelgti į tokius rodiklius, kaip antai: aukščiausios kokybės paslaugų paplitimo laipsnis, itin didelės aukštos kokybės paslaugų kainos (įskaitant galutiniams vartotojams skirtas nuomojamas linijas, kaip paaiškinta pirmesnėje išnašoje), dėl kurių slopinamos iniciatyvos ir inovacijos, kuriamos e. vyriausybės paslaugos, kurioms įgyvendinti reikia daug didesnių nei esami tinklo pajėgumų. Jei tikslinėje vietovėje didelei piliečių ir verslo klientų daliai jau teikiamos pakankamos paslaugos, būtina užtikrinti, kad dėl valstybės intervencijos nebūtų netinkamai perkraunama esama infrastruktūra. Tokiu atveju valstybės intervencija gali būti apribojama tik pašalinti „trūkumus padedančiomis“ priemonėmis.

⁽⁸⁶⁾ Pavyzdžiui, ar esamas plačiajuosčio ryšio tinklas nebuvo sukurtas gavus privilegiją naudotis kabelių kanalais, kurių neturi kiti tinklų operatoriai arba kuriais su jais nesidalijama.

d) ar šių problemų nebuvo galima išspęsti priemonėmis ar taisomaisiais veiksmais, kuriuos kompetentinga nacionalinė reguliavimo arba konkurencijos institucija taiko esamam tinklo paslaugų teikėjui.

(71) Tik „pilkosioms“ sritims, atitinkančioms pirmiau išdėstytus tinkamumo kriterijus, bus taikomas 3.4 skirsnyje aprašytas suderinamumo tyrimas.

„Juodosios“ sritys: valstybės intervencija nereikalinga

(72) Jeigu tam tikroje geografinėje zonoje veikia arba artimiausioje ateityje veiks bent du skirtingų operatorių baziniai plačiajuosčio ryšio tinklai ir plačiajuosčio ryšio paslaugos teikiamos konkurencinėmis sąlygomis (infrastruktūra grįsta konkurencija⁽⁸⁷⁾), galima manyti, kad rinkos nepakankamumo nėra. Todėl yra labai maža tikimybė, kad valstybės intervencija duotų papildomos naudos. Priešingai, dėl valstybės paramos finansuoti papildomo panašaus pajėgumo plačiajuosčio ryšio tinklo kūrimą iš esmės būtų nederamai iškraipyta konkurencija ir išstumti privatūs investuotojai. Todėl, jeigu nebus aiškiai įrodytas rinkos nepakankamumas, Komisija neigiamai vertins priemones, kuriomis finansuojamas papildomos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros diegimas „juodojoje“ srityje⁽⁸⁸⁾.

3.3. NKP tinklų „baltųjų“, „pilkųjų“ ir „juodųjų“ sričių išskyrimas

(73) 3.2 skirsnyje pateiktas „baltųjų“, „pilkųjų“ ir „juodųjų“ sričių išskyrimas yra svarbus vertinant, ar valstybės pagalba NKP tinklams yra suderinama su vidaus rinka pagal 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

(74) Šiuo metu atnaujinant aktyviusius įrenginius, tam tikri pažangūs bazinio plačiajuosčio ryšio tinklai gali palaikyti ir kai kurias plačiajuosčio ryšio paslaugas, kurios ateityje veikiausiai bus siūlomos naudojant NKP tinklus (kaip antai trijų paslaugų paketas), taip padedant siekti ESD tikslų. Tačiau gali atsirasti naujų produktų arba paslaugų, kurie neturės pakaitalų nei paklausos, nei pasiūlos požiūriu ir kuriems reikės pralaidumo, patikimumo ir simetrijos, viršijančios viršutines fizines bazinio plačiajuosčio ryšio infrastruktūros ribas.

„Baltosios NKP sritys“

(75) Todėl, norint įvertinti valstybės pagalbą NKP tinklams, vietovė, kurioje NKP tinklų dabar nėra ir kurioje privatūs investuotojai per trejus metus veikiausiai jų nediegs, kaip nustatyta (63) ir (65) punktuose, turėtų būti laikoma „baltąja“ NKP sritimi. Tokia vietovė atitinka valstybės pagalbai NKP tinklams keliamus reikalavimus, jeigu tenkinamos 3.4 ir 3.5 skirsniuose nustatytos suderinamumo sąlygos.

„Pilkosios NKP sritys“

(76) Jeigu vietovėje veikia arba per artimiausius trejus metus bus diegiamas tik vienas NKP tinklas⁽⁸⁹⁾ ir nė vienas operatorius neketina per artimiausius trejus metus diegti NKP tinklo, tokia vietovė turėtų būti laikoma „pilkąja“ NKP sritimi. Vertinant, ar kiti investuotojai į tinklą toje vietovėje galėtų diegti papildomus NKP tinklus, reikėtų atsižvelgti į visas taikomas reguliavimo arba teisėkūros priemones, kuriomis galėjo būti sumažintos kliūtys tokiems tinklams diegti (galimybė naudotis kabelių kanalais,

⁽⁸⁷⁾ Jeigu vietovėje yra tik viena infrastruktūra, net jei šia atsieta infrastruktūra (LLU) naudojasi keli elektroninių ryšių operatoriai, tokia vietovė laikoma konkurencinga „pilkąja sritimi“. Tokia vietovė nelaikoma „juodąja sritimi“, kaip apibrėžta šiose gairėse. Taip pat žr. Komisijos sprendimą byloje SA.31316 – Prancūzija, *Programme national Très haut débit*.

⁽⁸⁸⁾ Žr. 2006 m. liepos 19 d. Komisijos sprendimą dėl priemonės C 35/05 (ex N 59/05) – Nyderlandai, *Plačiajuosčio ryšio infrastruktūra Apingedame* (OL L 86, 2007 3 27, p. 1). Šiame sprendime Komisija nurodė, kad į konkurenciją konkrečioje rinkoje nebuvo tinkamai atsižvelgta. Visų pirma nurodyta, kad Nyderlandų plačiajuosčio ryšio rinka yra sparčiai besiplečianti rinka, kurioje veikiantys elektroninio ryšio paslaugų teikėjai, įskaitant kabelinių tinklų operatorius ir interneto paslaugų teikėjus, ir be valstybės pagalbos buvo pradėję diegti labai didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio paslaugas.

⁽⁸⁹⁾ Ta pati įmonė gali valdyti keletą fiksuotojo ir judriojo ryšio tinklų vienoje vietovėje, tačiau dėl to tokios vietovės statusas nebus keičiamas.

dalytis informacija ir kt.). Komisija turės atlikti išsamesnę analizę, kad patikrintų, ar valstybės intervencija reikalinga, nes valstybės intervencija tokiose vietovėse kelia didelę esamų investuotojų išstūmimo ir konkurencijos iškraipymo riziką. Šiomis aplinkybėmis Komisija įvertinimą atliks remdamasi šiose gairėse nustatytais suderinamumo kriterijais.

„Juodosios NKP sritys“

- (77) Jeigu konkrečioje vietovėje veikia arba per artimiausius trejus metus bus įdiegti ne mažiau kaip du skirtingų operatorių NKP tinklai, tokia vietovė turėtų būti laikoma „juodąja“ NKP sritimi. Komisija laikysis nuomonės, kad valstybės parama dar vienam valstybės finansuojamam, konkuruojančiam ir lygiaverčiam NKP tinklui tokiose vietovėse gali labai iškraipyti konkurenciją ir yra nesuderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

3.4. Priemonės struktūra ir būtinybė mažinti konkurencijos iškraipymą

- (78) Kiekviena priemonė, skirta plačiajuosčio ryšio diegimui paremti, turėtų tenkinti visus 2.5 skirsnyje išvardytus suderinamumo principus, įskaitant visuotinės svarbos tikslą, rinkos nepakankamumą, priemonės tinkamumą ir jos skatinamąjį poveikį. Atsižvelgiant į konkurencijos iškraipymų ribojimą, be esminių pokyčių pasiekimo visose srityse (t. y. „baltojoje“, „pilkojoje“ ir „juodojoje“ srityse) ⁽⁹⁰⁾ įrodymo, priemonės proporcingumui įrodyti turi būti tenkinamos šios būtinos sąlygos. Jeigu kurios nors iš tų sąlygų būtų nesilaikoma, greičiausiai reikėtų atlikti nuodugnų vertinimą ⁽⁹¹⁾, o jį atlikus gali būti padaryta išvada, kad pagalba yra nesuderinama su vidaus rinka.

- a) Išsamus kartografavimas ir aprėpties analizė. Valstybės narės turėtų aiškiai nurodyti, kurioms geografinėms vietovėms bus taikoma svarstoma paramos priemonė ⁽⁹²⁾, jeigu įmanoma, bendradarbiaudamos su kompetentingomis nacionalinėmis įstaigomis. Raginama konsultuotis su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, tačiau tokios konsultacijos nėra privalomos. Geriausios patirties pavyzdžiai rodo, kad naudinga sukurti centrinę nacionalinio lygmens esamos infrastruktūros duomenų bazę, taip padidinant skaidrumą ir mažinant mažesnių vietos projektų įgyvendinimo sąnaudas. Valstybės narės gali nevaržomos apibrėžti tikslines vietoves, tačiau jos raginamos prieš skelbiant konkursą atitinkamų regionų apibrėžtyje atsižvelgti į ekonomines sąlygas ⁽⁹³⁾.
- b) Viešos konsultacijos. Valstybės narės turėtų tinkamai paviėšinti pagrindines priemonės savybes ir tikslinių vietovių sąrašą, paskelbdamos atitinkamą projekto informaciją ir pakviėsdamos pateikti pastabas. Paskelbus tokią informaciją centrinėje nacionalinio lygmens interneto svetainėje iš esmės būtų užtikrinta, kad su ja galėtų susipažinti visi suinteresuotieji subjektai. Per viešas konsultacijas taip pat patikrinamos kartografavimo rezultatus, valstybės narės kiek įmanoma sumažina konkurencijos su esamais paslaugų teikėjais ir su tais, kurie jau yra parengę investicijų planus artimiausiai ateičiai, iškraipymus ir suteikia šiems investuotojams galimybę planuoti savo veiklą ⁽⁹⁴⁾. Išsamus kartografavimas ir išsamios konsultacijos ne tik užtikrina didelį skaidrumą – tai taip pat yra esminė priemonė „baltųjų“, „pilkujų“ ir „juodųjų“ sričių buvimui apibrėžti ⁽⁹⁵⁾.

⁽⁹⁰⁾ Žr. (51) punktą.

⁽⁹¹⁾ Atlikus išsamų vertinimą gali tekti pradėti procedūrą pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį.

⁽⁹²⁾ Šis kartografavimas turėtų būti atliekamas remiantis namų, kuriuos aprėpia konkreti tinklo infrastruktūra, skaičiumi, o ne faktiniu namų ar vartotojų, prijungtų kaip abonentų, skaičiumi.

⁽⁹³⁾ Pavyzdžiui, pernelyg mažos tikslinės vietovės gali nesuteikti pakankamų ekonominių paskatų rinkos dalyviams teikti pasiūlymą pagalbai gauti, o tuo atveju, kai vietovės yra pernelyg didelės, atrankos proceso rezultatas gali būti mažiau konkurencingas. Kelios atrankos taip pat suteikia galimybę valstybės pagalba pasinaudoti įvairioms potencialioms įmonėms, taigi vengiama valstybės pagalbos priemonėmis toliau didinti vieno (jau dominuojančio) operatoriaus rinkos dalį, sudarant palankias sąlygas dideliems rinkos dalyviams arba varžant technologijų, kurios paprastai būtų konkurencingos mažesnėse tikslinėse vietovėse, plėtojimą.

⁽⁹⁴⁾ Tuo atveju, kai galima įrodyti, kad esami operatoriai viešajai valdžios institucijai nesuteikė svarbios informacijos privalomam kartografavimui atlikti, tokios institucijos turės kliautis tik bet kokia turima informacija.

⁽⁹⁵⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimą byloje N 266/08 – Vokietija, *Plačiajuostis ryšys Bavarijos kaimo vietovėse*.

- c) *Konkurencinė atranka.* Kai pagalbą teikianti institucija turi pasirinkti trečiųjų šalių operatorių subsidiuojamai infrastruktūrai įdiegti ir (arba) valdyti ⁽⁹⁶⁾, būtina laikantis ES viešųjų pirkimų direktyvų ⁽⁹⁷⁾ idėjų ir principų rengti atranką. Ja visiems investuotojams, pageidaujantiems teikti subsidiuojamo projekto įgyvendinimo ir (arba) valdymo pasiūlymus, užtikrinamas skaidrumas. Būtinose sąlygos – vienodo nediskriminacinio požiūrio į visus pasiūlymo teikėjus taikymas ir objektyvūs vertinimo kriterijai. Konkursas – tai būdas sumažinti biudžeto išlaidas, kuo labiau sumažinti galima susijusių valstybės pagalbą ir kartu sušvelninti atrankų priemonės pobūdį, kadangi pasirinktinis pagalbos gavėjas iš anksto nėra žinomas ⁽⁹⁸⁾. Valstybės narės užtikrina skaidrumą ⁽⁹⁹⁾ bei konkurencingą rezultatą ⁽¹⁰⁰⁾ ir naudoja specialią centrinę nacionalinio lygmens interneto svetainę visiems vykdomiems su valstybės pagalbos plačiajuosčiam ryšiui priemonėmis susijusiems konkursams skelbti ⁽¹⁰¹⁾.
- d) *Ekonominiu požiūriu pranašiausias pasiūlymas.* Rengiant konkursą, pagalbą teikianti institucija nustato kokybinius sutarties sudarymo kriterijus, kuriais remiantis vertinami pateikti pasiūlymai. Tarp tinkamų sutarties sudarymo kriterijų, pavyzdžiui, gali būti pasiekta geografinė aprėptis ⁽¹⁰²⁾, technologinio požiūrio tvarumas arba siūlomo sprendimo poveikis konkurencijai ⁽¹⁰³⁾. Tokie kokybiniai kriterijai turi būti vertinami atsižvelgiant į prašomą pagalbos sumą. Siekiant sumažinti teiktinos pagalbos sumą taikant panašius arba vienodus kokybės reikalavimus, pasiūlymo teikėjas, prašantis mažiausios pagalbos sumos, iš esmės turėtų gauti daugiau pirmenybės balų, skiriamų atliekant bendrą jo pasiūlymo vertinimą. Susitariančioji institucija turi visada iš anksto nurodyti santykinį koeficientą, kurį skirs už kiekvieną pasirinktą (kokybinį) kriterijų.
- e) *Technologinis neutralumas.* Esama įvairių technologinių sprendimų plačiajuosčio ryšio paslaugoms teikti, todėl konkurse neturėtų būti teikiama pirmenybės kuriai nors konkrečiai technologijai ar tinklo platformai ir tokia technologija ar platforma neturėtų būti pašalinama iš konkurso. Pasiūlymų teikėjams turėtų būti suteikta teisė siūlyti reikiamas plačiajuosčio ryšio paslaugas teikti taikant arba derinant tokias technologijas, kokios, jų nuomone, yra tinkamiausios. Tokiu atveju pagalbą teikianti institucija, remdamasi objektyviais konkurso kriterijais, turi teisę pasirinkti tinkamiausią technologinį sprendimą arba technologinių sprendimų derinį. Tiesą sakant, siekiant visuotinės didelių vietovių aprėpties, geriausia pasirinkti technologinių sprendimų derinį.
- f) *Esamos infrastruktūros naudojimas.* Pakartotinis esamos infrastruktūros naudojimas yra vienas pagrindinių plačiajuosčio ryšio diegimo kainą lemiančių veiksnių, todėl valstybės narės turėtų skatinti pasiūlymų teikėjus naudotis visa esama infrastruktūra, kad būtų išvengta nereikalingo ir išlaidaus

⁽⁹⁶⁾ Padėtis yra skirtinga, kai valdžios institucija nusprendžia tiesiogiai (arba per visiškai nuosavybės teise jai priklausantį juridinį asmenį) diegti ir valdyti tinklą, kaip, pvz., Komisijos sprendime byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit* ir sprendime SA.33807 (11/N) – Italija, *Nacionalinis plačiajuosčio ryšio planas*. Tokiais atvejais, siekiant išsaugoti konkurencijos rezultatus, kurių buvo pasiekta nuo Sąjungos elektroninių ryšių sektoriaus liberalizavimo, visų pirma konkurenciją, kuri dabar egzistuoja mažmeninėje plačiajuosčio ryšio paslaugų rinkoje, viešai valdomų subsidiuojamų tinklų atveju: 1) viešai valdomų tinklų operatoriai savo veikloje turi apsiriboti iš anksto apibrėžtomis tikslinėmis vietovėmis plėstis į kitus komerciškai patrauklius regionus; 2) valdžios institucija turi riboti savo veiklą, kad išlaikytų pasyviąją infrastruktūrą ir suteiktų prieigą prie jos, tačiau ji negali konkuruoti su mažmeninės rinkos komerciniais operatoriais; ir 3) tinklų veiklai naudojamų lėšų ir kitų valdžios institucijos turimų lėšų apskaita turi būti atskirta.

⁽⁹⁷⁾ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004 4 30, p. 114).

⁽⁹⁸⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimą N 475/07 – Airija, *Nacionalinė plačiajuosčio ryšio schema (NPRS)*, ir Komisijos sprendimą N 157/06 – Jungtinė Karalystė, *Pietų Jorkšyro skaitmeninio regiono plačiajuosčio ryšio projektas*.

⁽⁹⁹⁾ Kai tokia konkurencinė atranka rengiama dėl viešosios sutarties, kuriai taikoma ES viešųjų pirkimų direktyva 2004/17/EB arba 2004/18/EB, siekiant užtikrinti Europos masto konkurenciją, pranešimas apie konkursą laikantis šių direktyvų reikalavimų skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Visais kitais atvejais informacija apie konkursą turėtų būti skelbiama bent nacionaliniu mastu.

⁽¹⁰⁰⁾ Tuo atveju, kai konkurencinėje atrankoje dalyvauja nepakankamai dalyvių, laimėjusio konkurso dalyvio pasiūlyta išlaidų sąmata gali būti pateikta įvertinti išorės auditoriui.

⁽¹⁰¹⁾ Jei dėl techninių priežasčių nacionalinės svetainės neįmanoma sukurti, turėtų būti sukurtos regioninės svetainės. Tokios regioninės svetainės turėtų būti vienos su kitomis susietos.

⁽¹⁰²⁾ Kvietime dalyvauti konkurencinėje atrankoje nurodyta geografinė vietovė.

⁽¹⁰³⁾ Pavyzdžiui, tinklo topologija, sudaranti sąlygas visiškam ir veiksmingam atsiejimui, galėtų gauti daugiau balų. Reikėtų pažymėti, kad šiame rinkos raidos etape tiesioginio sujungimo tinklo topologija labiau prisideda prie ilgalaikės konkurencijos, palyginti su punkto ir kelių punktų sujungimo tinklo topologija, o diegimo sąnaudos yra panašios, ypač miestų teritorijoje. Punkto ir kelių punktų sujungimo tinklai visišką ir veiksmingą atsiejimą galės užtikrinti tik tada, kai bus standartizuota banginio tankinimo pasyviojo optinio tinklo (WDM-PON) prieiga ir jos bus reikalaujama pagal taikomą reguliavimo sistemas.

išteklų dubliavimo ir būtų sumažinta viešojo finansavimo suma. Kiekvienas operatorius, valdantis ar kontroliuojantis infrastruktūrą (neatsižvelgiant į tai, ar ji iš tikrųjų naudojama) tikslinėje vietovėje ir norintis dalyvauti konkurse, turėtų tenkinti šias sąlygas: i) per viešas konsultacijas pranešti pagalbą teikiančiai institucijai ir nacionalinei reguliavimo institucijai apie tą infrastruktūrą; ii) visą svarbią informaciją kitiems pasiūlymų teikėjams suteikti tokiu metu, kad jie galėtų įtraukti tokią infrastruktūrą į savo pasiūlymą. Valstybės narės turėtų parengti nacionalinę esamos infrastruktūros, kuri galėtų būti pakartotinai naudojama diegiant plačiajuosčių ryšį, duomenų bazę.

- g) *Didmeninė prieiga*. Veiksminga didmeninė subsidijuojamos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros prieiga trečiosioms šalims yra neatsiejama sudedamoji kiekvienos valstybės priemonės, kuria remiamas plačiajuostis ryšys, dalis. Visų pirma trečiųjų šalių operatoriai, turėdami didmeninę prieigą, gali konkuruoti su pasirinktu pasiūlymo teikėju (kai jis veikia ir mažmeninėje rinkoje) ir taip didinti pasirinkimo galimybes ir konkurenciją vietovėse, kuriose taikoma priemonė, kartu išvengiant regioninių paslaugų monopolijų atsiradimo. Ši sąlyga taikoma tik valstybės pagalbos gavėjams neatsižvelgiant į ankstesnę rinkos analizę, apibrėžtą pagrindų direktyvos 7 straipsnyje⁽¹⁰⁴⁾. Subsidijuojamam tinklui nustatytą didmeninės prieigos įpareigojimų rūšis turėtų būti suderinta su prieigos apribojimais, nustatytais pagal sektorinį reguliavimą⁽¹⁰⁵⁾. Iš esmės subsidijuojamos įmonės turėtų teikti geresnius didmeninės prieigos produktus ir daugiau tokių produktų negu didelę įtaką rinkoje turintys operatoriai⁽¹⁰⁶⁾, kuriems nacionalinės reguliavimo institucijos tokį įgaliojimą suteikė pagal sektorinį reguliavimą, nes pagalbos gavėjas savo infrastruktūrai įdiegti naudoja ne tik nuosavus išteklius, bet ir mokesčių mokėtojų pinigus⁽¹⁰⁷⁾. Tokia didmeninė prieiga turėtų būti suteikta kuo anksčiau prieš pradėdant naudoti tinklą⁽¹⁰⁸⁾.

Veiksminga didmeninė subsidijuojamos infrastruktūros prieiga⁽¹⁰⁹⁾ turėtų būti siūloma bent septyneriems metams. Jeigu praėjus 7 metams nacionalinė reguliavimo institucija pagal taikomą reguliavimo sistemą nustato, kad atitinkamas infrastruktūros operatorius konkrečioje rinkoje turi didelę įtaką, įpareigojimus dėl prieigos reikėtų nustatyti pagal elektroninių ryšių reguliavimo sistemą. Nacionalinės reguliavimo institucijos ar kitos kompetentingos nacionalinės įstaigos raginamos paskelbti pagalbą teikiančioms institucijoms skirtas rekomendacijas dėl principų, taikomų nustatant didmeninės prieigos sąlygas ir tarifus. Siekiant užtikrinti veiksmingą prieigą, vienodos prieigos sąlygos taikomos visam subsidijuojamam tinklui, įskaitant tas tokio tinklo dalis, kuriose buvo naudojamos esamo tinklo dalys⁽¹¹⁰⁾. Prieigos įpareigojimai turi būti vykdomi neatsižvelgiant į jokių subsidijuojamos infrastruktūros nuosavybės, valdymo ar naudojimo pokyčius.

- h) *Didmeninės prieigos kainų nustatymas*. Kainų palyginimas yra svarbi priemonė siekiant užtikrinti, kad suteikta pagalba būtų naudojama rinkos sąlygoms, panašioms į vyraujančias kitose konkurencingose plačiajuosčio ryšio rinkose, sukurti. Didmeninės prieigos kaina turėtų būti grįsta nacionalinės reguliavimo institucijos nustatytais kainų nustatymo principais ir lyginamaisiais standartais ir jomis

⁽¹⁰⁴⁾ Be to, jeigu valstybės narės pasirenka valdymo modelį, pagal kurį subsidijuojama plačiajuosčio ryšio infrastruktūra trečiosioms šalims teikia tik didmeninės prieigos paslaugas, bet neteikia mažmeninių paslaugų, galimybė iškraipyti konkurenciją dar labiau sumažėja, nes toks tinklų valdymo modelis leidžia išvengti galimų sudėtingų problemų, susijusių su kainų spaudimu ir paslėptais diskriminavimo suteikiant prieigą būdais. Žr., pvz., Sprendimą SA.30317 *Spartusis plačiajuostis ryšys Portugalijoje*.

⁽¹⁰⁵⁾ Jeigu valstybės pagalbos priemonė apima naujų pasyviosios infrastruktūros elementų, kaip antai kabelių kanalų ar stulpų, finansavimą, turėtų būti suteikta galimybė naudotis ir šiais elementais, o tokios galimybės trukmė neturėtų būti ribojama. Žr., pvz., Komisijos sprendimus bylose N 53/10 – Vokietija, *Federalinė bendroji paramos kabelių kanalams programa*, N 596/09 – Italija, *Skaitmeninės atskirties Lombardijoje mažinimas*, N 383/09 – Vokietija, N 150/08, *Plačiajuostis ryšys Saksonijos kaimo vietovėse*, pakeitimas, N 330/09 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit*.

⁽¹⁰⁶⁾ Pavyzdžiui, NKP tinklų atveju reikėtų remtis į NKP rekomendaciją įtrauktu prieigos produktų sąrašu.

⁽¹⁰⁷⁾ Jeigu valstybės pagalba teikiama kabelių kanalams finansuoti, jie turi būti pakankamai dideli, kad būtų naudojami keliems kabeliniams tinklams ir pritaikyti tiek punkto ir kelių punktų sujungimo, tiek tiesioginio sujungimo sprendimams.

⁽¹⁰⁸⁾ Jeigu tinklo operatorius taip pat teikia mažmenines paslaugas, laikantis NKP rekomendacijos, tai paprastai reikėtų, kad prieiga turi būti suteikta bent 6 mėnesius prieš pradėdant teikti tokias mažmenines paslaugas.

⁽¹⁰⁹⁾ Veiksminga didmeninė subsidijuojamos infrastruktūros prieiga gali būti suteikta siūlant II priede išdėstytus didmeninės prieigos produktus.

⁽¹¹⁰⁾ Pavyzdžiui, trečiųjų šalių naudojimas didmenine prieiga negali būti apribojamas tik mažmeninėmis plačiajuosčio ryšio paslaugomis.

turėtų būti atsižvelgta į tinklo operatoriaus gautą pagalbą ⁽¹¹¹⁾. Kaip lyginamasis standartas taikomos vidutinės skelbiamos didmeninės kainos, vyraujančios kitose panašiose, konkurencingesnėse šalies arba Sąjungos vietovėse, arba, jeigu tokių skelbiamų kainų nėra, atitinkamų rinkų ir paslaugų kainos, jau nustatytos arba patvirtintos nacionalinės reguliavimo institucijos. Jeigu nėra jokių skelbiamų ar reguliuojamų tam tikrų didmeninės prieigos produktų kainų, kurias būtų galima naudoti palyginimui, nustatant kainas turėtų būti laikomasi orientavimo į sąnaudas principo pagal metodiką, nustatytą laikantis sektoriaus reguliavimo sistemos ⁽¹¹²⁾. Atsižvelgiant į didmeninės prieigos kainų palyginimo sudėtingumą, valstybės narės raginamos suteikti nacionalinėms reguliavimo institucijoms įgaliojimus ir parūpinti būtiną personalą, kad jos galėtų konsultuoti pagalbą teikiančias institucijas tokiais klausimais. Likus ne mažiau kaip 2 mėnesiams iki pranešimo pateikimo, nacionalinei reguliavimo institucijai turėtų būti išsiųstas išsamus pagalbos projekto aprašas, kad ji turėtų pakankamai laiko savo nuomonei pateikti. Jeigu nacionalinė reguliavimo institucija yra įgijusi tokią kompetenciją, pagalbą teikianti institucija, nustatydamą didmeninės prieigos kainas ir sąlygas, turėtų kreiptis patarimo į nacionalinę reguliavimo instituciją. Palyginimo kriterijai turėtų būti aiškiai nurodyti konkurso dokumentuose.

- i) *Stebėseną ir lėšų susigrąžinimo mechanizmas*. Pagalbą teikiančios institucijos atidžiai stebi plačiajuosčio ryšio projekto įgyvendinimą per visą projekto laikotarpį. Kai operatorius atrenkamas naudojant konkurencingą viešųjų pirkimų procedūrą, paprastai tokiu atveju reikia atlikti mažiau griežtą vėlesnio projekto pelningumo stebėseną. Daugeliu atvejų, užuot nustačius kompensaciją atsižvelgiant tik į faktiškai patirtas išlaidas ir gautas pajamas, gali būti tinkama iš anksto nustatyti fiksuotą kompensacijos dydį, kad būtų padengtas tikėtinas atitinkamo laikotarpio finansavimo trūkumas. Nustatant fiksuotą kompensacijos dydį paprastai įmonė labiau skatinama mažinti išlaidas ir ilgalaikiu laikotarpiu plėsti verslą. Tačiau jeigu būsimų išlaidų ir pajamų prognozėms būdingas didelis neužtikrintumas, o informacija – ypač nenuosekli, valdžios institucija taip pat gali būti linkusi nustatyti ne griežtą *ex ante* finansavimo modelį, bet *ex ante* ir *ex post* finansavimo modelių derinį (pvz., numatyti lėšų susigrąžinimo atvejus, kad padidėjusį neplanuotą pelną būtų galima vienodai padalyti). Siekiant mažiems vietos projektams neužkrauti neproporcingai didelės naštos, lėšų susigrąžinimas gali būti pagrįstas minimalios ribos nustatymu. Todėl, jeigu projektui skirta pagalbos suma sudaro daugiau nei 10 mln. EUR, valstybės narės turėtų įgyvendinti lėšų susigrąžinimo mechanizmą ⁽¹¹³⁾. Pagalbą teikiančios institucijos gali numatyti, kad bet koks perviršinis pelnas, susigrąžintas iš pasirinkto pasiūlymo teikėjo, galėtų būti panaudotas tolesnei plačiajuosčio ryšio tinklo plėtrai pagal bendrąją schemą ir tokiais pat, kaip pirminės pagalbos priemonės, sąlygomis. Konkursą laimėjusiam pasiūlymo teikėjui taikant įpareigojimą atskirti su gauta subsidija susijusią apskaitą, pagalbą teikiančioms institucijoms bus paprasčiau stebėti schemos įgyvendinimą, taip pat nustatyti visą gautą perviršinį pelną ⁽¹¹⁴⁾.
- j) *Skaidrumas*. Valstybės narės pagrindinėje svetainėje skelbia bent šią informaciją apie valstybės pagalbos priemones: išsamų patvirtintos pagalbos schemos tekstą ir šios schemos įgyvendinimo nuostatas, pagalbos gavėjo pavadinimą, pagalbos dydį, intensyvumą ir taikomą technologiją. Tokia informacija skelbiama priėmus sprendimą suteikti pagalbą ir saugoma ne trumpiau kaip 10 metų, su ja be jokių apribojimų gali susipažinti visuomenė. Pagalbos gavėjas įpareigojamas atitinkamą teisę turinčioms trečiosioms šalims suteikti išsamią ir nediskriminacinę galimybę susipažinti su informacija apie jo infrastruktūrą (be kita ko, įskaitant kabelių kanalus, gatvėse esančias skirstymo spintas ir šviesolaidį), įdiegtą pagal valstybės pagalbos priemonę ⁽¹¹⁵⁾. Tai leis kitiems operatoriams lengvai

⁽¹¹¹⁾ Tai, kiek atsižvelgiama į pagalbą sumą, priklauso nuo pasiūlymo konkurencinės padėties atrankoje ir tikslinėje vietovėje. Todėl rodiklis būtų susijęs su aukštesniąja didmeninės kainos riba.

⁽¹¹²⁾ Kad operatoriai dirbtinai nepadidintų išlaidų, valstybės narės skatinamos pasirašyti sutartis, kuriomis įmonės būtų skatinamos laipsniškai mažinti išlaidas. Pavyzdžiui, pasirašius fiksuotos kainos sutartį, priešingai nei papildomų išlaidų sutartį, įmonė būtų skatinama laipsniškai mažinti išlaidas.

⁽¹¹³⁾ Kai yra valstybei nuosavybės teise priklausanti tik didmeninė infrastruktūra, kurią valdžios institucija valdo vien siekdama suteikti visiems operatoriams sąžiningą ir nediskriminacinę prieigą, lėšų susigrąžinimas nebūtinai, jeigu tenkinamos 96 išnašoje nurodytos sąlygos.

⁽¹¹⁴⁾ Iš geriausios patirties pavyzdžių galima spręsti, kad stebėseną ir lėšų susigrąžinimą reikia taikyti bent 7 metus, o bet kokią perviršinį pelną (t. y. pelną, viršijantį pelną, nustatytą pirminiame verslo plane, ar sektoriaus vidurki) pagalbos gavėjas ir valdžios institucijos turi dalytis atsižvelgdami į priemonės pagalbos intensyvumą.

⁽¹¹⁵⁾ Ši informacija turėtų būti nuolat atnaujinama (pvz., kas 6 mėnesius) ir be apribojimų prieinama visuomeni.

užsitikrinti galimybę naudotis tokia infrastruktūra, be to, reikėtų pateikti visą svarbią informaciją apie plačiajuosčio ryšio tinklą centriniam plačiajuosčio ryšio infrastruktūros registru, jeigu valstybėje narėje yra tokia duomenų bazė, ir (arba) nacionalinei reguliavimo institucijai.

- k) *Ataskaitų teikimas.* Nuo pat tinklo naudojimo pradžios ir visą pagalbos priemonės įgyvendinimo laikotarpį valstybės pagalbą teikianti institucija kas dvejus metus turėtų teikti Europos Komisijai tam tikrą pagrindinę informaciją apie pagalbos projektus⁽¹¹⁶⁾. Nacionalinių arba regioninių bendrųjų schemų atveju nacionalinės arba regioninės valdžios institucijos turėtų apibendrinti informaciją apie individualias priemones ir pateikti ataskaitą Europos Komisijai. Priimdama sprendimą pagal šias gaires, Komisija gali pareikalauti pateikti papildomos informacijos apie suteiktą pagalbą.

3.5. Spartaus NKP tinklų diegimo rėmimas

- (79) Kaip ir bazinio plačiajuosčio ryšio diegimo politikos atveju, valstybės pagalba NKP tinklams diegti gali būti tinkama ir pagrįsta priemonė, jeigu yra tenkinamos kelios pagrindinės sąlygos. Nors komerciniai operatoriai, remdamiesi tikėtinu pelningumu, priima su NKP tinklais susijusius investicinius sprendimus, valdžios institucija, priimdama sprendimą, taip pat turi atsižvelgti į viešąjį interesą, susijusį su atviros ir neutralios platformos, kurioje įvairūs operatoriai galės konkuruoti teikdami paslaugas galutiniams vartotojams, finansavimu.
- (80) Bet kokia priemonė, skirta NKP tinklų diegimui paremti, turi tenkinti 2.5 ir 3.4 skirsniuose nurodytas suderinamumo sąlygas. Be to, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, kuriomis bus atliekamos valstybės investicijos į NKP tinklus, turi būti tenkinamos šios sąlygos.
- a) *Didmeninė prieiga.* Atsižvelgiant į NKP tinklų ekonominius ypatumus, itin svarbu užtikrinti veiksmingą didmeninę prieigą trečiųjų šalių operatoriams. Visų pirma vietovėse, kuriose jau konkuruoja bazinio plačiajuosčio ryšio operatoriai⁽¹¹⁷⁾, kuriose būtina išsaugoti konkurencingą rinkos padėtį, kuri buvo iki intervencijos. 3.4 skirsnyje nurodytos prieigos sąlygos toliau aprašomos išsamiau. Todėl prieiga prie subsidijuojamo tinklo sąžiningomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis turi būti suteikiama visiems jos prašantiems operatoriams ir jiems tame tinkle turi būti suteikiama veiksmingo ir visiškai atsiejimo galimybė⁽¹¹⁸⁾. Be to, trečiųjų šalių operatoriai turi turėti galimybę naudotis ne tik aktyviaja⁽¹¹⁹⁾, bet ir pasyviaja tinklo infrastruktūra⁽¹²⁰⁾. Išskyrus duomenų srauto prieigą ir atsietą prieigą prie vietinės ir smulkesnės linijos, įpareigojimas dėl prieigos turėtų apimti ir teisę naudoti kabelių kanalus ir stulpus, nenaudojamas šviesolaidžio skaidulas ar gatvėse esančias skirstymo spintas⁽¹²¹⁾. Veiksminga didmeninė prieiga turėtų būti suteikiama bent septyneriems metams, o teisės naudotis kabelių kanalais ar stulpais trukmė neturėtų būti ribojama. Šis įpareigojimas turi būti taikomas nepažeidžiant panašių norminių įpareigojimų, kuriuos nacionalinė reguliavimo institucija gali nustatyti atitinkamoje konkrečioje rinkoje, kad skatintų veiksmingą konkurenciją, ar priemonių, patvirtintų pasibaigus tam laikotarpiui⁽¹²²⁾.

⁽¹¹⁶⁾ Be pagal (78) j) punktą viešai paskelbtos informacijos, tokia informacija turėtų apimti dieną, kurią tinklas pradeda naudoti, didmeninės prieigos produktus, prieiga naudotis norinčių subjektų ir paslaugų teikėjų tinkle skaičių, namų, kuriuos galima prijungti prie tinklo, skaičių ir naudojimo rodiklius.

⁽¹¹⁷⁾ Įskaitant atsietos prieigos prie vietinės linijos (LLU) operatorius.

⁽¹¹⁸⁾ Šiame rinkos raidos etape tiesioginio sujungimo tinklo topologija gali būti veiksmingai atsietą. Jeigu pasirinktas pasiūlymo teikėjas diegia punkto ir kelių punktų sujungimo topologijos tinklą, jam turi būti nustatytas aiškus apribojimas užtikrinti veiksmingą atsiejimą pasinaudojant banginiu tankinimu (WDM), kai tik tokia prieiga bus standartizuota ir taps komerciškai prieinama. Iki WDM atsiejimas taps veiksmingas, atrinkto konkurso dalyvio prašoma norintiems naudotis prieiga subjektams suteikti virtualiai atsietą produktą, kuris kuo labiau prilygtų fiziniam atsiejimui.

⁽¹¹⁹⁾ Jei pagalbos gavėjai yra netiesioginiai, trečiųjų šalių operatoriams, gavusiems prieigą didmeniniu lygmeniu, duomenų srauto prieigą gali tekti suteikti patiems. Nepaisant to, kad pagalba buvo suteikta tik pasyviajai infrastruktūrai, aktyviosios prieigos buvo prašyta, pavyzdžiui, Komisijos sprendimu byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit*.

⁽¹²⁰⁾ Kaip antai vartotojų patalpose esančiais įrenginiais ar kitais įrenginiais, reikalingais tinklui naudoti. Jeigu tam tikras tinklo dalis būtina atnaujinti siekiant užtikrinti veiksmingą prieigą, tai numatoma pagalbą teikiančių institucijų planuose, pvz.: numatant tinkamo dydžio kabelių kanalus, didesnio dydžio gatvėse esančias skirstymo spintas, kad būtų užtikrintas veiksmingesnis atsiejimas, ir pan.

⁽¹²¹⁾ Tvirtas įpareigojimas dėl prieigos dar svarbesnis siekiant spręsti esamų ADSL operatorių siūlomų paslaugų ir būsimų NKP tinklų operatorių siūlomų paslaugų laikino pakeitimo klausimą. Nustatius įpareigojimą dėl prieigos, konkuruojantys ADSL operatoriai galės perkelti savo klientus į NKP tinklą, kai tik bus įdiegtas subsidijuojamas tinklas, ir taip pradėti planuoti savo būsimas investicijas nesusiduriant su konkurencinėmis kliūtėmis. Žr., pvz., N 461/09 – Jungtinė Karalystė, *Kornvalio ir Silio salų naujos kartos plačiajuosčio ryšys*.

⁽¹²²⁾ Šiomis aplinkybėmis taip pat reikėtų atsižvelgti į tai, kad konkrečios rinkos sąlygos, dėl kurių atitinkamai infrastruktūrai buvo suteikta pagalba, gali būti nuolatinės.

Kartais menkai gyvenamose vietovėse, kuriose teikiama nedaug plačiajuosčio ryšio paslaugų, arba iš mažų vietos įmonių reikalaujant visų rūšių prieigos produktų, investicinės sąnaudos⁽¹²³⁾ gali neproporcingai padidėti ir nebūtų suteikta didelės naudos, nes nepadidėtų konkurencija⁽¹²⁴⁾. Tokiu atveju galima numatyti, kad prieigos produktai, kuriems būtina brangi kitaip nenumatyta intervencija į subsidijuojamą infrastruktūrą (pvz., bendras išdėstymas tarpiniuose skirstomuosiuose taškuose), būtų siūlomi tik esant pagrįstai trečiosios šalies operatoriaus paklausai. Paklausa yra pagrįsta, jeigu: i) prieiga naudotis norintis subjektas pateikia nuoseklų verslo planą, kuris pateisina tokio produkto sukūrimą subsidijuojamame tinkle; ir ii) nėra jokio panašaus prieigos produkto, kurį toje pat geografinėje vietovėje jau siūlytų kitas operatorius ir kurio kainos būtų lygiavertės kainoms, taikomoms tankiau gyvenamose vietovėse⁽¹²⁵⁾.

Priešingai, pirmesnė pastraipa netaikoma tankiau apgyvendintoms vietovėms, kuriose galima tikėtis infrastruktūros konkurencijos plėtros. Todėl tokiose vietovėse subsidijuojamas tinklas turėtų tenkinti visų rūšių prieigos prie tinklo produktus, kuriuos operatoriai gali siūlyti⁽¹²⁶⁾.

- b) *Sąžiningas ir nediskriminacinis elgesys*. Subsidijuojama infrastruktūra konkuruojantiems operatoriams turi būti sudaryta galimybė teikti konkurencingas ir įperkamas paslaugas galutiniams vartotojams. Jeigu tinklo operatorius yra vertikaliai integruotas, turi būti imtasi tinkamų apsaugos priemonių, kad nebūtų interesų konflikto, pernelyg didelės diskriminacijos, susijusios su norinčiais naudotis prieiga subjektams ir turinio tiekėjais, ir bet kokių kitų paslėptų netiesioginių pranašumų. Lygiai taip pat skyrimo kriterijuose turėtų būti numatyta nuostata, pagal kurią išimtinai didmeninės prekybos, pasyvųjį arba abu modelius siūlanties konkurso dalyviams skiriami papildomi balai.

- (81) Valstybės pagalbos projektais, kuriais siekiama finansuoti atgalinio tranzito tinklus⁽¹²⁷⁾ arba kuriuose apsiribojama civiliniais darbais ir kuriuose gali dalyvauti visi operatoriai ir taikomos įvairios technologijos, skatinama konkurencija. Vertinant tokius projektus bus atsižvelgiama į šį skatinamąjį projektų pobūdį.

3.6. Pagalba itin spartaus plačiajuosčio ryšio tinklams

- (82) Atsižvelgiant į Skaitmeninės darbotvarkės tikslus, visų pirma tikslą pasiekti, kad spartesnio kaip 100 Mbps interneto ryšio skverbtis būtų 50 %, ir atsižvelgiant į tai, kad, visų pirma miesto vietovėse, interneto spartos poreikis gali būti didesnis, palyginti su komercinių investuotojų artimiausioje ateityje planuojama siūlyti sparta, nukrypstant nuo (77) punkto, viešąją intervenciją būtų leidžiama taikyti NKP tinklams, kuriuose užtikrinamas itin spartus greitis, gerokai viršijantis 100 Mbps.
- (83) „Juodosiose NKP srityse“ tokia intervencija galėtų būti leidžiama tik jeigu (51) punkte nustatytą esminio pokyčio sąlygą galima įrodyti remiantis visais šiais kriterijais:

- a) esami arba planuojami⁽¹²⁸⁾ NKP tinklai šviesolaidžiu nesiekia galutinių vartotojų patalpų⁽¹²⁹⁾;

⁽¹²³⁾ Neproporcingai padidėjusias išlaidas pagalbą teikianti institucija privalo įrodyti pateikdama išsamias ir objektyvias išlaidų sąmatas.

⁽¹²⁴⁾ Pavyzdžiui, žr. Komisijos sprendimą byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit* ir byloje SA.33671 – Jungtinė Karalystė, *Plačiajuosčio ryšio diegimas JK*.

⁽¹²⁵⁾ Komisija, atlikdama proporcingumo analizę ir atsižvelgdama į bylos specifiką bei bendros pusiausvyros tyrimą, gali nustatyti kitas sąlygas. Žr., pvz., Komisijos sprendimą byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit* ir sprendimą byloje SA.33671 – Jungtinė Karalystė, *Plačiajuosčio ryšio diegimas JK*. Jei sąlygos tenkinamos, prieiga turėtų būti suteikiama per konkrečioje rinkoje įprastą laikotarpį. Kilus konfliktui, pagalbą teikianti institucija turėtų prašyti nacionalinės reguliavimo institucijos arba kitos kompetentingos nacionalinės įstaigos suteikti konsultaciją.

⁽¹²⁶⁾ Pavyzdžiui, ji turi gebėti palaikyti ir tiesioginio sujungimo, ir punkto ir kelių punktų sujungimo topologijas, atsižvelgiant į pasirinktus operatorius. Visų pirma tankiau apgyvendintose vietovėse, jei joms galima skirti valstybės pagalbą, kad pagalbą investicijoms teikimas, siekiant paprasčiausiai atnaujinti esamus tinklus ir iš esmės nepakeičiant konkurencinės padėties, nebūtų laikomas atitinkančiu viešąjį interesą.

⁽¹²⁷⁾ Žr. (60) punktą. Jeigu intervencija vykdoma aukštesniu nei centrinės būstinės lygmeniu, ji bus laikoma NKP, o ne NKT intervencija. Žr. Komisijos sprendimą byloje SA.34031 – *Naujos kartos plačiajuosčio ryšys Aostos slėnyje*.

⁽¹²⁸⁾ Remiantis patikimais investicijų planais artimiausioje ateityje (per trejus metus) pagal (63) ir (65) punktus.

⁽¹²⁹⁾ Pavyzdžiui, NPK tinklai nesiekia galutinių vartotojų patalpų šviesolaidžiais FTTN tinklų atveju, kai šviesolaidis yra įrengtas tik iki ryšio mazgų (skirstymo spintų). Panašiai, kai kuriuose kabeliniuose tinkluose taip pat naudojamas šviesolaidis iki skirstymo spintų, o galutiniai vartotojai prijungiami bendraisiais kabeliais.

- b) atsižvelgiant į komercinių operatorių investicinius planus, kaip nurodyta šių gairių (63) ir (65) punktuose, galima teigti, kad padėtis rinkoje nėra orientuota į konkurencingų itin spartaus interneto, gerokai viršijančio 100 Mbit/s greitį, paslaugų⁽¹³⁰⁾ teikimą artimiausioje ateityje;
- c) esama numatomo tokių kokybinių patobulinimų poreikio⁽¹³¹⁾.
- (84) Pirmesniame punkte aprašytu atveju bet koks naujas subsidijuojamas tinklas turi atitikti (78) ir (80) punktuose nurodytas suderinamumo sąlygas. Be to, pagalbą teikianti institucija taip pat privalo įrodyti, kad:
- a) subsidijuojamas tinklas turi pažangias technologines charakteristikas ir yra aukštos veikimo kokybės, palyginti su patikrinamomis esamų arba planuojamų tinklų technologinėmis charakteristikomis arba veikimo kokybe⁽¹³²⁾; ir
- b) subsidijuojamas tinklas bus pagrįstas atvira struktūra ir veiks tik kaip didmeninės prieigos tinklas; ir
- c) dėl pagalbos nebus pernelyg iškraipoma konkurencija atsižvelgiant į kitas NKP technologijas, į kurių naują infrastruktūrą neseniai tose pačiose tikslinėse vietovėse veikiantys operatoriai investavo nemažai lėšų⁽¹³³⁾.
- (85) Viešasis tokių tinklų finansavimas galėtų būti laikomas suderinamu pagal pusiausvyros tyrimą tik tuo atveju, jeigu yra tenkinamos šios papildomos sąlygos. Kitaip tariant, tokiu finansavimu turėtų būti užtikrinta didelė, tvari ir nelaikino pobūdžio technologinė pažanga, kuri skatintų konkurenciją ir nesukurtų neproporcingų kliūčių privačioms investicijoms.

4. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- (86) Šios gairės įsigalios pirmą dieną po jų paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
- (87) Komisija šias gaires taikys visoms pagalbos priemonėms, apie kurias pranešta ir dėl kurių ji raginama priimti sprendimą po šių gairių paskelbimo *Oficialiajame leidinyje*, net jeigu apie projektus pranešta iki tos datos.
- (88) Pagal Komisijos pranešimą dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą, nustatymo Komisija neteisėtai pagalbai⁽¹³⁴⁾ taikys taisykles, galiojusias tuo metu, kai ta pagalba buvo suteikta. Taigi šias gaires Komisija taikys neteisėtai pagalbai, kuri buvo suteikta po jų paskelbimo.
- (89) Pagal SESV 108 straipsnio 1 dalį Komisija siūlo valstybėms narėms imtis tinkamų priemonių ir, jeigu būtina, per dvylika mėnesių nuo šių gairių paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* pakeisti savo bendrąsias pagalbos schemas, kad jos atitiktų šių gairių nuostatas.
- (90) Valstybės narės raginamos per du mėnesius nuo gairių paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos pranešti apie savo aiškų besąlyginį pritarimą šioms pasiūlytomis tinkamoms priemonėms. Nesulaukusi jokio atsakymo, Komisija manys, kad atitinkama valstybė narė nesutinka su pasiūlytomis priemonėmis.
- (91) Komisija gali persvarstyti šias gaires remdamasi būsimais svarbiais rinkos, technologijų ir reguliavimo pokyčiais.

⁽¹³⁰⁾ Pavyzdžiui, vietovėje, kurioje yra FTTC arba lygiavertis tinklas ir atnaujintas kabelinis tinklas (bent Docsis 3.0), rinkos sąlygos paprastai pripažįstamos pakankamai konkurencingomis, kad jomis būtų galima be valstybės intervencijos toliau plėsti itin spartaus plačiajuosčio ryšio paslaugų teikimą.

⁽¹³¹⁾ Žr., pvz., 84 ir 85 išnašose nurodytus rodiklius.

⁽¹³²⁾ Žr. (63)–(65) punktus.

⁽¹³³⁾ Taip paprastai būtų, kai dėl pagalbos rinkos operatoriai negalėtų susigrąžinti investicijų į infrastruktūrą per tinkamą laikotarpį, atsižvelgiant į įprastą amortizacijos laikotarpį. Visų pirma bus atsižvelgiama į šiuos (tarpusavyje susijusius) veiksnius: investicijos dydį, jos naujumą, minimalų laikotarpį, reikalingą tinkamai investicijos grąžai gauti, ir tikėtiną naujojo subsidijuojamo itin spartaus ryšio tinklo diegimo poveikį esamų NKP tinklų abonentų skaičiui ir santykinėms abonemento kainoms.

⁽¹³⁴⁾ OL C 119, 2002 5 22, p. 22.

I PRIEDAS

TIPIŠKOS INTERVENCINĖS PRIEMONĖS PLAČIAJUOSČIAM RYŠIUI REMTI

Bylų nagrinėjimo praktikoje Komisija pastebėjo tam tikrus dažniausiai pasitaikančius finansavimo mechanizmus, kuriuos valstybės narės naudoja plačiajuosčio ryšio diegimui skatinti ir kurie vertinti pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Šis sąrašas yra pavyzdinis ir nebaigtinis, nes valdžios institucijos gali nustatyti įvairius būdus plačiajuosčio ryšio diegimui remti arba nukrypti nuo apibūdintų modelių. Deriniai paprastai laikomi valstybės pagalba, nebent investicijos atliekamos vadovaujantis rinkos ekonomikos investuotojo principu (žr. 2.2.skirsnį).

1. *Piniginių lėšų skyrimas* („trūkumo finansavimas“⁽¹⁾). Dauguma Komisijos nagrinėtų atvejų valstybė narė⁽²⁾ skiria investuotojams į plačiajuosčių ryšių tiesiogines pinigines dotacijas⁽³⁾ plačiajuosčio ryšio tinklui kurti, valdyti ir komerciškai eksploatuoti⁽⁴⁾. Tokios dotacijos paprastai susijusios su valstybės pagalba, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje, nes dotacija finansuojama iš valstybės išteklių ir ja investuotojui suteikiamas pranašumas, nes jis gali vykdyti komercinę veiklą tokiomis sąlygomis, kokių paprastai rinkoje nebūtų. Tokiu atveju pagalbos gavėjai yra ir dotaciją gaunantys tinklo operatoriai, ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, norintys naudotis didmenine prieiga prie subsidijuojamo tinklo.
2. *Parama natūra*. Kitais atvejais valstybės narės plačiajuosčio ryšio diegimą remia finansuodamos viso plačiajuosčio ryšio tinklo (ar jo dalių) diegimą, kai toks tinklas vėliau perduodamas investuotojams į elektroninius ryšius, kurie šiuos tinklo elementus naudos savo plačiajuosčio ryšio diegimo projektui įgyvendinti. Ši parama gali būti įvairių formų; dažniausiai valstybės narės parūpina pasyviąją plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą, atlikdamos civilinės inžinerijos darbus (pavyzdžiui, kelio kasimo), arba įrengdamos kabelių kanalus ar nenaudojamas šviesolaidžio skaidulas⁽⁵⁾. Dėl tokios formos paramos pranašumą įgyja investuotojai į plačiajuosčių ryšių, nes sutaupto atitinkamas investicines sąnaudas⁽⁶⁾, taip pat elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, norintys naudotis didmenine prieiga prie subsidijuojamo tinklo.
3. *Valstybės naudojamas plačiajuosčio ryšio tinklas ar jo dalys*. Valstybės pagalba taip pat gali būti teikiama tuo atveju, jeigu valstybė, užuot teikusi paramą investuotojui į plačiajuosčių ryšių, pati sukuria plačiajuosčio ryšio tinklą (ar jo dalis) ir tiesiogiai jį naudoja, tam pasitelkdama viešosios administracijos skyrių ar nuosavą įmonę⁽⁷⁾. Taikant šio modelio intervencijai paprastai sukuriamas valstybės valdoma pasyvioji tinklo infrastruktūra, kuria plačiajuosčio ryšio operatoriams numatoma leisti naudotis nediskriminacinėmis sąlygomis suteikus jiems didmeninę prieigą prie tinklo. Tinklo valdymas ir didmeninės prieigos prie jo suteikimas už atlygį yra ekonominė veikla, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje. Pagal teismo praktiką plačiajuosčio ryšio tinklo kūrimas tam, kad būtų komerciškai eksploatuojamas, yra ekonominė veikla, t. y. valstybės pagalba, apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje, gali būti teikiama jau tada, kai kuriamas plačiajuosčio ryšio tinklas⁽⁸⁾. Elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, norintys naudotis didmenine prieiga prie valstybės valdomo tinklo, taip pat bus laikomi pagalbos gavėjais.
4. *Koncesininko valdomas plačiajuosčio ryšio tinklas*. Valstybės narės taip pat gali finansuoti plačiajuosčio ryšio tinklo diegimą, kai toks tinklas lieka valstybės nuosavybe, bet jį naudoti rengiant konkursą pasiūloma komerciniam operatoriui, kuris tą tinklą valdytų ir eksploatuotų didmeniniu lygmeniu⁽⁹⁾. Tinklas kuriamas tam, kad būtų eksploatuojamas, taigi ir šiuo atveju priemonė gali būti laikoma valstybės pagalba. Pagalbos gavėjais bus laikomi tinklą valdantis ir eksploatuojantis operatorius, taip pat trečiųjų šalių elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, norintys naudotis didmenine prieiga prie tinklo.

(1) „Trūkumo finansavimas“ – tai skirtumas tarp investicinių sąnaudų ir tikėtino privačių investuotojų pelno.

(2) Arba bet kokia kita pagalba teikianti valdžios institucija.

(3) Sąvoka „investuotojai“ reiškia įmones ar elektroninių ryšių tinklų operatorius, kurie investuoja į plačiajuosčio ryšio infrastruktūros kūrimą ir diegimą.

(4) Trūkumo finansavimo pavyzdžių galima rasti Komisijos sprendimuose bylose SA.33438 a.o – Lenkija, Plačiajuosčio ryšio tinklo projektas Rytų Lenkijoje, SA.32866 – Graikija, Plačiajuosčio ryšio plėtra Graikijos kaimo vietovėse, SA.31851 – Italija, Plačiajuostis ryšys Markėje, N 368/09 – Vokietija, valstybės pagalbos schemos N 115/08 Plačiajuostis ryšys Vokietijos kaimo vietovėse pakeitimas.

(5) Komisijos sprendimai bylose N 53/10 – Vokietija, Federalinė bendroji paramos kabelių kanalams programa, N 596/09 – Italija, Skaitmeninės atskirties Lombardijoje mažinimas, dėl bendrųjų kelių priežiūros darbų taip pat žr. sprendimą byloje N 383/09 – Vokietija, N 150/08 Plačiajuostis ryšys Saksonijos kaimo vietovėse pakeitimas.

(6) Civilinės inžinerijos darbų sąnaudos ir kitos investicijos į pasyviąją infrastruktūrą gali sudaryti iki 70 % visų plačiajuosčio ryšio projekto sąnaudų.

(7) Komisijos sprendimas byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit*, kuris apima įvairias intervencijos sąlygas, bei kita ko, pagal vieną iš jų regioninės valdžios institucijos savo plačiajuosčio ryšio tinklus gali naudoti kaip regioninį projektą.

(8) Sprendimas Freistaat Sachsen prieš Komisiją (dar nepaskelbta), T-443/08 ir T-455/08.

(9) Komisijos sprendimai bylose N 497/10 – Jungtinė Karalystė, SHEFA – 2 *Interconnect*, N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit*, N 183/09 – Lietuva, RAIN projektas.

II PRIEDAS

TECHNINIŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Šiose gairėse turėtų būti taikomos šios apibrėžtys. Apibrėžtimis neribojami tolesni rinkos, technologijų ir reguliavimo pokyčiai.

Prieigos segmentas: „paskutinio kilometro“ segmentas, jungiantis tranzitinį tinklą su galutinio vartotojo patalpomis.

Tranzitinis tinklas: plačiajuosčio ryšio tinklo dalis, sudaranti tarpinę jungtį tarp pagrindinio tinklo ir prieigos tinklo ir perduodanti duomenis į pasaulinį tinklą ir iš jo.

Duomenų srauto prieiga: didmeninės prieigos teikėjas įrengia didelės spartos prieigos jungtį su vartotojo patalpomis ir suteikia trečiosioms šalims galimybę naudotis šia prieigos jungtimi.

Nenaudojamos šviesolaidžio skaidulos: šviesos impulsų neperduodančios šviesolaidžio skaidulos be prijungtų perdavimo sistemų.

Kabelių kanalas: požeminis vamzdis arba izoliacinis vamzdis plačiajuosčio ryšio tinklo kabeliams (šviesolaidiniams, variniams arba bendraašiams) tiesti.

Visiškas atsiejimas: taikant fizikinį atsiejimą, suteikiama prieiga prie galutinio vartotojo prieigos linijos ir konkurento nuosavoms perdavimo sistemoms sudaroma galimybė tiesiogiai perduoti ja duomenis. Tam tikromis aplinkybėmis virtualus atsiejimas gali būti prilyginamas fiziniam atsiejimui.

Šviesolaidinė ryšio linija iki galutinio paslaugų gavėjo (angl. *fiber-to-the-home, FTTH*): šviesolaidinė ryšio linija iki galutinio paslaugų gavėjo, kurios šviesolaidis siekia galutinių vartotojų patalpas, t. y. prieigos tinklas, sudarytas iš šviesolaidinių linijų prieigos tinklo tiekimo ir priėmimo segmentuose (įskaitant laidų tiesimą viduje).

Šviesolaidinė ryšio linija iki pastato (angl. *fiber-to-the-building, FTTB*): šviesolaidinė ryšio linija iki pastato, kurios šviesolaidis siekia galutinių vartotojų patalpas, t. y. šviesolaidis nutiestas iki pastato, tačiau pastate naudojami variniai, bendraašiai arba vietinio tinklo laidai.

Šviesolaidinė ryšio linija iki ryšio mazgo (angl. *fiber-to-the-node, FTTN*): šviesolaidinė ryšio linija iki ryšio mazgų. Šviesolaidis nutiestas iki gatvėje esančios skirstymo spintos (iki kelių kilometrų nuo vartotojo patalpų), o galutinė jungtis yra vario (šviesolaidžio iki skirstymo spintos/VDSL tinkluose) arba bendraašiai laidai (kabeliniuose/DOCSIS 3 tinkluose). Šviesolaidinė ryšio linija iki ryšio mazgo dažnai laikoma laikinu, tarpiniu žingsniu diegiant visą FTTH.

Neutralūs tinklai: tinklai, galintys palaikyti visų rūšių tinklų topologijas. Esant FTTH tinklams, infrastruktūra turi gebėti palaikyti tiesioginio sujungimo ir punkto ir kelių punktų sujungimo topologijas.

Naujos kartos prieigos tinklas: prieigos tinklai, visiškai arba iš dalies sudaryti iš optinių elementų ir leidžiantys teikti plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugas, kurių savybės geresnės nei paslaugų, teikiamų esamais baziniais plačiajuosčio ryšio tinklais.

Pasyvusis tinklas: plačiajuosčio ryšio tinklas be jokių aktyviųjų sudedamųjų dalių. Paprastai sudarytas iš civilinės inžinerijos infrastruktūros, kabelių kanalų ir nenaudojamų šviesolaidžio skaidulų bei gatvėse esančių skirstymo spintų.

Pasyvioji didmeninė prieiga: prieiga prie perdavimo terpės be jokių elektroninių sudedamųjų dalių.

Punkto ir kelių punktų sujungimas: tinklo tipologija, turinti specialias individualias vartotojų linijas iki tarpinio pasyviojo mazgo (pvz., gatvėje esančios skirstymo spintos), kuriame šios linijos sujungiamos į bendrą liniją. Sujungimas gali būti pasyvus (šakotuvais, kaip antai PON architektūroje) arba aktyvus (kaip antai FTTC).

Tiesioginis sujungimas: tinklo topologija, pagal kurią vartotojų linijos išlieka skirtosios visu atstumu nuo vartotojo patalpų iki teritorinio prisijungimo taško.

Didmeninės prieigos produktai: galimybė operatoriui naudotis kito operatoriaus įranga. Didmeninės prieigos produktai, kuriuos galima teikti per subsidijuojamą tinklą:

- FTTH/FTTB tinklas: prieiga prie kabelių kanalų, nenaudojamų šviesolaidžio skaidulų, atsieta prieiga prie vietinės linijos (WDM-PON arba optinio skirstomojo stovo (ODF) atsiejimas) ir duomenų srauto prieiga,
- kabeliniai tinklai: prieiga prie kabelių kanalų ir duomenų srauto prieiga,
- FTTC tinklai: prieiga prie kabelių kanalų, dalinės linijos prieigos atsiejimas ir duomenų srauto prieiga,
- pasyvioji tinklo infrastruktūra: prieiga prie kabelių kanalų, nenaudojamų šviesolaidžio skaidulų ir (arba) atsieta prieiga prie vietinės linijos. Integruoto operatoriaus atveju įpareigojimai dėl prieigos (skirtingai nuo pasyviosios infrastruktūros prieigos) nustatomi pagal NKP rekomendacijos nuostatas,

- ADSL grįsti plačiajuosčio ryšio tinklai: atsieta prieiga prie vietinės linijos, duomenų srauto prieiga,
  - judriojo ryšio ar bevieliai tinklai: duomenų srautas, dalijimasis fiziniiais bokštais ir prieiga prie tranzitinių tinklų,
  - palydovinė platforma: duomenų srauto prieiga.
-